

Biuletyn Informacyjny

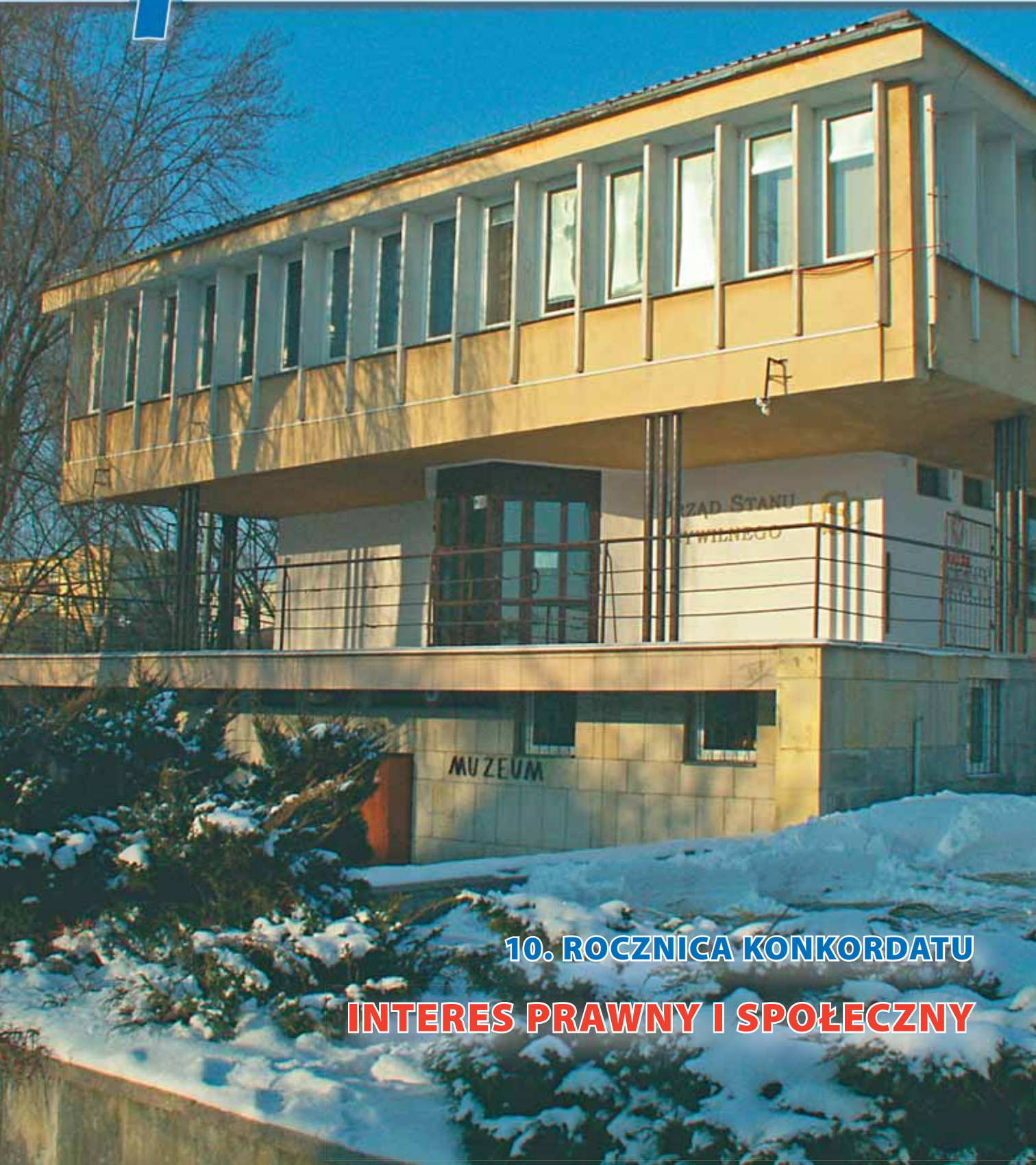
TECHNIKA i USC

Nr 1 (58)

I kwartał 2009

cena 15,00 zł

ISSN 1425-2872

10. ROCZNICA KONKORDATU

INTERES PRAWNY I SPOŁECZNY

W NUMERZE

TEZY DO PROJEKTU PRAWA O ASC

ZARZĄD GŁÓWNY SUSC RP

4 NOWE PRAWO O AKTACH STANU CYWILNEGO

NIEMIECKIE REJESTRY

WALTER KOENIGBAUER

6 NIEMIECKIE URZĘDY STANU CYWILNEGO
BEZ DOKUMENTÓW PAPIEROWYCH

10 LAT KONKORDATU

KRYSTYNA GŁADYCH

9 10. ROCZNICA WEJŚCIA W ŻYCIĘ
KONKORDATU

STUDIA PODYPLOMOWE

PIOTR KASPRZYK

11 CO Z WYKSZTAŁCENIEM KIEROWNIKÓW USC?

SZKOLENIE W KRAKOWIE

WŁADYSŁAW PENAR

12 SZKOLENIE W MAGICZNYM KRAKOWIE

INTERES PRAWNY, INTERES SPOŁECZNY

PIOTR KASPRZYK

13 POJĘCIE „INTERESU PRAWNEGO”
I „INTERESU SPOŁECZNEGO”

ZŁOTE GODY

MARIOLA KUPRYJANIUK

22 JUBILEUSZ ZŁOTYCH GODÓW

SZKOLENIA SUSC RP

ZARZĄD GŁÓWNY SUSC RP

22 KOMUNIKAT SUSC RP
O SZKOLENIACH W I PÓŁROCZU 2009r.

GALERIA USC

23 GALERIA USC - BIŁGORAJ

NOWE PRAWO O AKTACH
STANU CYWILNEGO

W programie prac legislacyjnych Rady Ministrów na I półrocze 2009 roku został uwzględniony projekt nowej ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego. Nasze Stowarzyszenie zostało zaproszone przez MSWiA do uczestnictwa w procesie przygotowania tego projektu. Zarząd Główny SUSC RP zasięgnął opinii o oczekiwanych kierunkach zmian ponad stu najbardziej doświadczonych kierowników usc. Efektem są tezy do projektu ustawy, które zostały przekazane Ministerstwu.

str. 4

NIEMIECKIE USC
BEZ DOKUMENTÓW PAPIEROWYCH

1 stycznia 2009 r. wchodzi w życie przepisy ustawy zmieniającej ustawę o aktach stanu cywilnego w Niemczech. Nowe regulacje diametralnie zmieniają zasady rejestracji stanu cywilnego. Zawartość ksiąg i odpisów zostanie zredukowana do najistotniejszego zbioru danych. Również liczba wydawanych odpisów zostanie zmniejszona, np. z aktu urodzenia dziecka nie będzie już trzech rodzajów odpisów, lecz jeden. Wniosek o odpis będzie można złożyć zasadniczo w każdym usc., a nie tylko w tym, który zarejestrował dane zdarzenie.

str. 6

CO Z WYKSZTAŁCENIEM
KIEROWNIKÓW USC?

Osoby powoływane na stanowisko kierownika usc. oraz zastępcy kierownika usc. legitymujące się wyższym wykształceniem innym niż te wymienione w ustawie i uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, są zobowiązane do jego „uzupełnienia” poprzez ukończenie podyplomowych studiów administracyjnych. To samo dotyczy osób, które ukończyły studia pierwszego stopnia i uzyskały dyplom licencjata.

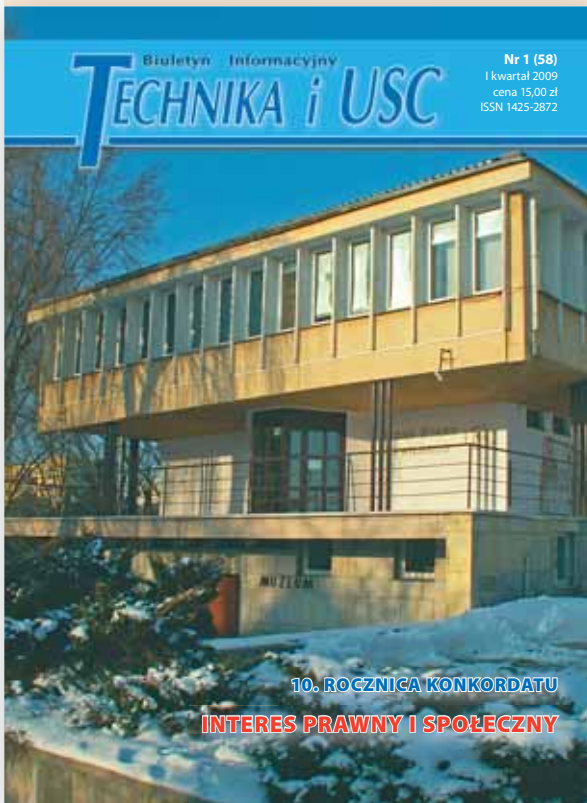
str. 11

POJĘCIE „INTERESU PRAWNEGO”
I „INTERESU SPOŁECZNEGO”

Przedmiotem poniższych uwag jest problem wydawania odpisów aktów stanu cywilnego i zaświadczeń o dokonanych w księgach stanu cywilnego wpisach lub o ich braku. Kluczowym w tym zakresie jest przepis art. 83 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 września 1986 r. – prawo o aktach stanu cywilnego, określający podmioty uprawnione do otrzymania odpisów aktów stanu cywilnego i zaświadczeń.

str. 13

Na 1. str. okładki - Siedziba USC w Biłgoraju (foto: M. Kupryjaniuk)

OGÓLNOPOLSKI BIULETYN INFORMACYJNY DLA URZĘDÓW STANU CYWILNEGO

NR 4 (58), I kwartał 2009 r.

REDAKTOR NACZELNY – Władysław PENAR

REDAKCJA

Wiesława OGULEWICZ – e-mail: biuletyn@technika.gliwice.pl
ZG SUSC

ADRES REDAKCJI

ul. Toszecka 2, 44-102 Gliwice
tel. 0-32 338 38 25, 0-32 338 38 00, faks 0-32 338 38 01
e-mail: pth@technika.gliwice.pl

OPRACOWANIE GRAFICZNE – Barbara CABAN

SKŁAD I PRZYGOTOWANIE DO DRUKU – Andrzej DĘBICKI

DRUK – AW „Kaligraf”, ul. Chorzowska 44 b, 44-100 Gliwice

Nakład 2300 egz. Niniejszy numer zamknięto 17 lutego 2009 r.

WYDAWCA I KOLPORTER

Przedsiębiorstwo Techniczno-Handlowe
„TECHNIKA” sp. z o.o., ul. Toszecka 2, 44-102 Gliwice
tel. 0-32 338 38 00, faks 0-32 338 38 01

Cena 1 egzemplarza kwartalnika „TECHNIKA i USC”
wynosi w 2009 r. 15,00 zł. PTH TECHNIKA prowadzi
sprzedaż biuletynu na zasadzie prenumeraty rocznej.
Cena rocznej prenumeraty wynosi w 2009 r. 60,00 zł.

Prenumerata przyjmowana jest na podstawie wpłaty
dokonanej na konto PTH „TECHNIKA” sp. z o.o.,
w PKO BP SA, Oddział Gliwice,
nr konta: 91 1020 2401 0000 0102 0169 6277

Szanowni Państwo

Wiele spraw wymagających dotąd przedłożenia przez zainteresowanych odpisów aktów stanu cywilnego będzie załatwianych drogą elektronicznego przepływu danych – taka wizja zawarta została w jednej z tez do projektu ustawy prawo o asc. autorstwa ZG SUSC RP. Tezy sformułowane przez Komisję Prawną SUSC RP w konsultacji z kierownikami największych usc. w kraju i przekazane do MSWiA publikujemy na łamach biuletynu, aby poddać je publicznej dyskusji. Otwartość środowiska urzędników stanu cywilnego na zmiany, jakie niesie rozwój systemów teleinformatycznych państwa świadczy, że początki „rewolucji” opisanej w artykule o niemieckich urzędach (str. 6) miały miejsce w Polsce już parę lat wcześniej. Z tego też powodu nie uważam za konieczne, aby budowanie rejestru centralnego aktów stanu cywilnego trwało długie lata poprzez stopniowe łączenie lokalnych rejestrów, od gminnych w powiatowe i wojewódzkie na centralnym skończywszy. Taki sposób podejścia odsuwa możliwość korzystania z największego dobrodziejstwa rejestru centralnego, jakim jest nieograniczony dostęp pracownika każdego usc. do pierwotnych danych o zdarzeniu zarejestrowanym w dowolnym innym usc. w Polsce. Weryfikacja przez kierowników usc. danych w centralnym rejestrze referencyjnym PESEL bez swobodnego dostępu do centralnej bazy asc. będzie praktycznie niemożliwa. „To dane mają krążyć – nie obywatele” pod takim hasłem władze federalne, landowe i komunalne rozpoczęły „rewolucję” w rejestracji stanu cywilnego w Niemczech, i to praktycznie od zera, gdyż nie prowadzono tam wcześniej lokalnych rejestrów asc. z uwagi na wymogi ustawy o ochronie danych osobowych. Pomimo tego autorzy studium wykonalności uznali, że realizacja centralnego rejestru stanu cywilnego w Bawarii jest możliwa w ciągu trzech lat, czyli do czerwca 2011 roku! Przyjęcie zasady, że nie będzie centralnego rejestru federalnego a utworzenie krajowego rejestru centralnego będzie leżało w kompetencjach każdego kraju z osobna zaprzecza idei rejestru referencyjnego przez możliwość powielania bazy aktów przez digitalizację (skanowanie) ksiąg, ich zindeksowanie i udostępnienie w postaci plików graficznych w rejestrze lokalnym w celu ostatecznego zapisania ich w postaci danych strukturalnych. Postępowanie takie jest bardzo kosztowne, nakład pracy nad skanowaniem duży, a w przypadku konieczności wydania odpisu skróconego dane należy przepisać do postaci strukturalnej. Doświadczenia z podobnego działania zebrano w ciągu paru lat w USC m.st. Warszawa.

Firma TECHNIKA objęła patronatem medialnym nabór kandydatów na Podyplomowe Kwalifikacyjne Studia Administracyjne w zakresie rejestracji stanu cywilnego, organizowane przez Wydział Prawa KUL. W artykule „Co z wykształceniem...” (str. 11) dr Piotr Kasprzyk wyjaśnia, w jakiej sytuacji kierownik usc. lub jego zastępca powinni uzupełnić swoje wykształcenie.

Życzę miłej lektury.

Redaktor Naczelny

Penar
Władysław Penar

NOWE PRAWO O AKTACH STANU CYWILNEGO

Według informacji przekazanej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, w programie prac legislacyjnych Rady Ministrów na I półrocze 2009 roku został uwzględniony projekt nowej ustawy, która zastąpiłaby dotychczasowe *Prawo o aktach stanu cywilnego*. Proces legislacyjny przewiduje opracowanie przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji założeń do projektu ustawy, które po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów stanowiąc będą podstawą do przygotowania przez Rządowe Centrum Legislacyjne projektu nowej ustawy.

Nasze Stowarzyszenie zostało zaproszone przez MSWiA do uczestnictwa w procesie przygotowania projektu. Zarząd Główny SUSC RP postanowił zasięgnąć opinii o oczekiwanych kierunkach zmian ponad stu najbardziej doświadczonych kierowników oraz reprezentujących największe urzędy stanu cywilnego w kraju. Opinie te zostały przeanalizowane i omówione na 2-dniowym roboczym posiedzeniu Komisji Prawnej SUSC RP w Łodzi. Jego efektem są tezy do projektu nowej ustawy, które zostały przekazane Ministerstwu. Prezentujemy je poniżej.

W dalszym ciągu zapraszamy do zgłaszania do Zarządu Głównego SUSC RP swoich uwag i propozycji, które pomogą w toku dalszych prac legislacyjnych stworzyć ustawę na miarę potrzeb i oczekiwań nowoczesnego państwa.

TEZY DO PROJEKTU USTAWY PRAWO O AKTACH STANU CYWILNEGO

Teza I.

Wprowadzenie odrębnego rozdziału dotyczącego kierownika urzędu stanu cywilnego, w którym uregulowany byłby status kierownika usc., określający:

- **Wymogi kwalifikacyjne** (szczególnie wykształcenia). Proponuje się, aby w stosunku do pracujących, którzy spełniali wymogi kwalifikacyjne w dniu zatrudnienia na stanowisku kierownika usc., zrezygnować z wymogu obowiązkowego uzupełnienia wykształcenia. Skoro są to pracownicy samorządowi - przyjąć rozwiązanie z ustawy o pracownikach samorządowych.
- **Sposób wykonywania funkcji.**
- **Czas pracy** - w szczególności kwestia przyjmowania oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński w dni świąteczne i ustawowo wolne od pracy. Wymaga uregulowania ze względu na bardzo różnorodną interpretację tego problemu w świetle przepisów kodeksu pracy. Nie jest rzadkością, że kierownik usc. wykonując czynności uroczyste w dni ustawowo wolne od pracy nie otrzymuje w zamian dnia wolnego ani dodatkowego wynagrodzenia,
- **Wzór, sposób i okoliczności noszenia przez kierownika usc. odznaki na obowiązkowym stroju służbowym.** Proponujemy, aby jednoznacznie został uregulowany obowiązek noszenia

przez kierowników usc. reprezentacyjnego ubioru służbowego w czasie uroczystości przyjmowania oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński.

- **Nadzór nad pracą kierownika.**
- **Rozpatrywanie przez sądy powszechne spraw odmowy wykonania** wszystkich czynności kierownika usc. wynikających z k.r.o. (wg obecnie obowiązujących przepisów wiele spraw merytorycznie tej samej materii podlega różnym drogom odwoławczym).
- **Usytuowanie urzędów stanu cywilnego w strukturze gminy** jako samodzielnej komórki organizacyjnej.

Teza II.

Kwestia własności miejscowej

Należy dostosować rozwiązania i terminologię do nowych rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy o ewidencji ludności.

Teza III.

Pojęcie strony w prawie o aktach stanu cywilnego

Konieczne jest dookreślenie pojęcia strony w postępowaniu szczególnym, jakim jest postępowanie w sprawach rejestracji stanu cywilnego. Proponuje się zawęzić krąg wnioskodawców zarówno w zakresie wydawania odpisów i zaświadczeń, jak i decyzji administracyjnych, do osób, których akt dotyczy, ich przedsta-

wicieli ustawowych i spadkobierców oraz instytucji państwowych.

W świetle nowelizacji ustawy o ewidencji ludności wiele spraw wymagających dotąd przedłożenia przez zainteresowanych odpisów aktów stanu cywilnego będzie załatwianych drogą elektronicznego przepływu danych. Zniknie więc konieczność wydawania tak wielu odpisów tak wielu osobom i instytucjom, jak dzisiaj.

Proponuje się również, by wnioskodawca był jedyną stroną postępowania w sprawach rejestracji stanu cywilnego. Jest to uzasadnione koniecznością uproszczenia procedury. Decyzje kierownika usc. służą bowiem jedynie potwierdzeniu istniejącego stanu faktycznego, a nie jego kreowaniu. Postępowanie kierownika jest z reguły inicjowane przy wykonywaniu czynności przez inny organ, np. przy wydawaniu dokumentów tożsamości, dlatego powinno być przeprowadzone sprawnie i szybko. Wymóg automatycznego przepływu informacji pomiędzy bazami danych usc. i PESEL wymusza automatyczną ich weryfikację, a co za tym idzie - powinno nałożyć obowiązek sprawnego i odformalizowanego postępowania.

Teza IV.

Utworzenie centralnego rejestru aktów stanu cywilnego

Ponieważ projekt nowej ustawy o ewidencji ludności nakłada na kierownika usc.

obowiązek rejestracji i weryfikacji danych w rejestrze PESEL, również w oparciu o dane z różnych urzędów stanu cywilnego, konieczne jest stworzenie odpowiedniego do tego narzędzia. Biorąc pod uwagę stan komputeryzacji urzędów stanu cywilnego w Polsce, tworzenie takiego rejestru musi następować etapami obliczonymi na lata. Na początku poprzez tworzenie lokalnych rejestrów aktów stanu cywilnego obejmujących w pierwszej kolejności gminę, później powiat i województwo, a następnie zintegrowanie baz danych w centralny rejestr. Znaleźć się powinny w nim akta urodzeń sporządzone od roku 1946, małżeństw – od roku 1960 i zgonów – od roku wejścia w życie znowelizowanej ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.

Ponieważ utworzenie takiej bazy danych będzie wymagało ogromu pracy, do czasu utworzenia centralnego rejestru wykonywanie obowiązków rejestracji i weryfikacji danych w systemie PESEL musi następować na podstawie aktualnych, papierowych odpisów aktów, przedkładanych przez interesantów.

Pełna informatyzacja rejestracji stanu cywilnego w kraju wymusi również opracowanie enumeratywnego katalogu wszystkich obowiązujących wzmianek wraz z wykazem danych rejestrowanych w trakcie wpisywania wzmianki.

Teza V.

Akt urodzenia

Rozdział dotyczący tworzenia aktu urodzenia wymaga doprecyzowania przepisów dotyczących zgłoszenia urodzenia. Karta zgłoszenia urodzenia dziecka winna być dostarczana do właściwego usc. bezpośrednio przez zakład opieki zdrowotnej, w którym nastąpiło zdarzenie. Najlepszym rozwiązaniem byłoby przekazywanie tego dokumentu drogą elektroniczną.

Ponieważ zdarzenia wpływające na treść aktu mają swoje źródło poza urzędem stanu cywilnego, celowym będzie w przyszłości uwzględnienie jednostek służby zdrowia, konsulatów i sądów jako uczestników procesów informacyjnych.

Należy dostosować przepisy nowej ustawy o asc. do nowych pojęć i instytucji prawnych wprowadzonych nowelizacją k.r.o. Np. po wprowadzeniu definicji macierzyństwa oraz procedury zaprzeczenia i ustalenia macierzyństwa istnieje koniecz-

ność uregulowania sposobu sporządzania aktu urodzenia oraz wzmianek w akcie urodzenia na podstawie orzeczeń sądów.

Ponadto postuluje się odstąpienie od wpisywania w uwagach do aktu urodzenia faktu uznania dziecka dokonanego przy rejestracji urodzenia, jak też adnotacji o sporządzeniu aktu dla dziecka, którego ojcostwo nie zostało ustalone. Służyć to będzie zrównaniu pozycji dziecka pochodzącego z małżeństwa i dziecka pozamałżeńskiego.

Należy również zamieścić wśród danych wpisywanych do aktu urodzenia godzinę urodzenia.

Teza VI.

Akt małżeństwa

Treść istniejących art.54 i 56 wymaga preredagowania i dopracowania. Niejasne jest, czy art. 56 należy traktować jako *lex specialis* w stosunku do art. 54, zwłaszcza w świetle znowelizowanych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, czy też należy je traktować jako przepisy autonomiczne, zgodnie z komentarzami do prawa o aktach stanu cywilnego z roku 1955.

Proponujemy spośród danych wpisywanych do aktu małżeństwa wykreślić nazwiska rodziców każdej ze stron, pozostawiając tylko ich nazwiska rodowe. Przepis ten jest martwy, bowiem nazwiska te nie wynikają z dokumentów, które nupturienti mają obowiązek złożyć kierownikowi usc.

Postulujemy również wykreślenie zdania drugiego ust.4 art. 62 asc.

W przepisach nowego Prawa o aktach stanu cywilnego istotne będzie również rozstrzygnięcie, czy w świetle projektu nowego prawa prywatnego międzynarodowego kierownik usc. będzie mógł przyjmować od cudzoziemców oświadczenia o nazwisku noszonym po zawarciu małżeństwa.

Obowiązująca ustawa nie reguluje również treści zapewnień o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa.

Teza VII.

Akt zgonu

Proponujemy ograniczyć ilość danych wpisywanych do aktu zgonu, np. o nazwiska rodowe rodziców zmarłej osoby, czy datę znalezienia zwłok. W pierwszym przypadku ustalenie tych danych w sposób pewny jest na obecnym etapie zbyt

czasochłonne w stosunku do oczekiwań interesanta, w drugim – uważamy, iż jeżeli lekarz nie jest w stanie określić daty zgonu, strona powinna występować o stwierdzenie zgonu, gdyż sama data znalezienia zwłok wpisana do aktu jest bezużyteczna, np. w postępowaniu spadkowym.

Teza VIII.

Umiejscawianie w polskich księgach stanu cywilnego zdarzeń, dotyczących stanu cywilnego, które nastąpiły za granicą

Proponujemy utworzenie odrębnego rozdziału regulującego tę materię.

Sugerujemy uregulowanie transkrypcji i odtworzenia (art. 35 i 73) jednym przepisem i dążenie do jak największego uproszczenia związanej z nimi procedury.

Natomiast uważamy, iż art.70 dotyczy sytuacji tożsamy w swoim charakterze do tych, uregulowanych obecnym art. 32 asc. W obu przypadkach akt stanu cywilnego nie został sporządzony. Słusznym się wydaje zatem załatwianie tych spraw przez sąd powszechny.

Teza IX.

Uporządkowanie materii regulowanej przepisami Prawa o aktach stanu cywilnego

Szereg przepisów obecnie zamieszczonych w ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego powinno być z niej przeniesionych do innych właściwych ustaw. Są to m.in. przepisy dotyczące opłaty skarbowej, wartości pisemnego zgłoszenia urodzenia dziecka, itd.

Z kolei przepisy niektórych innych ustaw powinny zostać zamieszczone w prawie o aktach stanu cywilnego, jak np. art.3 k.r.o.

Niektóre zapisy powinny zostać w ogóle usunięte, jak terminy zgłoszenia urodzenia, czy zgonu, obowiązek zgłoszenia zgonu przez pewne osoby „w kolejności”.

Należy również dokonać weryfikacji i ujednolicenia pojęć używanych dla określenia tych samych desygnatów (np. wnioskodawca, strona, osoba zainteresowana), rozważyć ilość danych wpisywanych do aktów i ich odpisów, np. miejsce zamieszkania rodziców dziecka, nupturientów, osoby zmarłej.

Zarząd Główny SUSC RP

Walter Königbauer

Bawarskie Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych, Niemcy

NIEMIECKIE URZĘDY STANU CYWILNEGO BEZ DOKUMENTÓW PAPIEROWYCH

Wprowadzenie

Przed paroma miesiącami można było przeczytać w prasie: „Rewolucja w niemieckich urzędach stanu cywilnego”. Nie, rewolucji nie będzie, ale już od 2009 r. urzędy stanu cywilnego w Niemczech stopniowo będą się żegnać z księgami stanu cywilnego. Będziemy mieli niemieckie urzędy stanu cywilnego bez dokumentów papierowych. Pókrótce przedstawię Państwu stosowne zmiany w niemieckim prawie o aktach stanu cywilnego.

1 stycznia 2009 r. wchodzi w życie przepisy ustawy zmieniającej ustawę o aktach stanu cywilnego w Niemczech. Nowe regulacje diametralnie zmieniają zasady rejestracji stanu cywilnego. Zawartość ksiąg i odpisów zostanie zredukowana do najistotniejszego zbioru danych. Również liczba wydawanych odpisów zostanie zmniejszona, np. z aktu urodzenia dziecka nie będzie już trzech rodzajów odpisów, lecz jeden. Wniosek o odpis będzie można złożyć zasadniczo w każdym usc., a nie tylko w tym, który zarejestrował dane zdarzenie. Aby móc wystawić odpis, dane będą musiały być jednak przekazywane między poszczególnymi usc. lub pomiędzy danym usc. a rejestrem centralnym. Rozszerzone będą możliwości prostowania aktów przez urzędników stanu cywilnego. W przyszłości urzędnik stanu cywilnego będzie też mógł na przykład sprostować akt na podstawie zagranicznego odpisu, bez potrzeby przeprowadzania procedury sądowej. Zostanie na nowo uregulowane korzystanie z rejestrów, w szczególności przez urzędy i instytucje w celach badań naukowych. Zdarzenia, które zaszły za granicą będą rejestrowane w usc. właściwym dla miejsca zamieszkania w kraju (umiejscowienie aktu).

Zgodnie z nową ustawą kraje związkowe RFN muszą od dnia 1 stycznia 2009 r. określić urzędy właściwe do spraw rejestracji stanu cywilnego. Nie muszą to być, jak do tej pory, obowiązkowo gminy, ale nic mi nie wiadomo, żeby dotychczasowe właściwości miały zostać w którymś z krajów związkowych zmienione.

Istota zmian polega głównie na zastąpieniu dotychczasowych ksiąg stanu cywilnego **elektronicznym** rejestrem stanu cywilnego. Ustawa zezwala już od 1 stycznia 2009 r. na prowadzenie elektronicznego rejestru i jednocześnie nakłada obowiązek wprowadzenia takiego rejestru w ciągu pięcioletniego okresu przejściowego, tj. do dnia 1 stycznia 2014 r. Do tego czasu rejestry mogą być prowadzone w formie papierowej, ale już w nowej treści.

Dotychczasowe księgi zostaną zastąpione rejestrami elektronicznymi. W zasadach rejestracji nic się jednak nie zmieni, ponieważ zdarzenia nadal będą rejestrowane w przewidzianych do tego rejestrach zgodnie z właściwością miejscową, czyli w miejscu zdarzenia. Przechowywanie danych będzie realizowane w sposób zdecentralizowany, tak, że w przyszłości dla jednej osoby możliwe będą zapisy w kilku rejestrach, rozsianych po całym Niemczech.

Nowe prawo o aktach stanu cywilnego przewiduje także możliwość tworzenia centralnych rejestrów, ale tylko na poziomie kraju związkowego (landu). Centralny rejestr umożliwi korzystanie z niego wszystkim podłączonym usc. Urzędy te mogą wystawiać odpisy, ściągać dane na własny użytek i udzielać informacji z rejestrów. Odpowiedzialnym za wprowadzenie aktów do rejestru, a także za ich aktualizację (wzmianki dodatkowe), pozostaje zawsze urząd, który zdarzenie zarejestrował. Każdy urząd odpowiada za prawidłowość i

kompletność danych w „swoim” akcie. Powiązania pomiędzy poszczególnymi aktami tworzone będą w formie przypisków w rejestrach.

Decyzja, czy w przyszłości zostanie utworzony rejestr centralny, leży wyłącznie w kompetencjach każdego kraju związkowego z osobna (klauzula kompetencji landowych) i nie jest określona terminem.

Kraje związkowe nie są zobowiązane do utworzenia centralnego rejestru. Nie będzie centralnego rejestru federalnego.

Zmiana zasad rejestracji z rejestracji zdarzenia na rejestrację osoby nie znalazła w procesie ustawodawczym większości, i nie została uchwalona.

Tak jak do tej pory księgi, tak i w przyszłości rejestry elektroniczne będą przechowywane bez ograniczeń czasowych. Będzie natomiast ograniczony okres prowadzenia rejestrów (wpisywanie wzmianek). Rejestry urodzeń będą prowadzone przez 110, małżeństw przez 80 a zgonów przez 30 lat. W tym czasie rejestry podlegać będą przepisom prawa o aktach stanu cywilnego. Po upływie tych terminów rejestry przekazane będą do archiwów i nie będą już kontynuowane. Nie będą również wystawiane z nich odpisy. Korzystanie z rejestrów po upływie tych terminów będą określać przepisy prawa o archiwach.

Strategia DeutschlandOnline

W roku 2003 władze federalne, landowe i komunalne uzgodniły, pod hasłem „Dane mają krążyć – nie obywateli”, wspólną strategię „Deutschland-Online”, której celem jest stworzenie zintegrowanej platformy elektronicznego zarządzania państwem – eGovernment.

Do celów strategii „Deutschland-Online” należy udostępnienie najważ-

niejszych usług administracyjnych w internecie, połączenie portali administracyjnych w sieć, stworzenie wspólnej infrastruktury do ułatwionej wymiany danych oraz opracowanie standardów oraz modeli danych i procesów dla struktur komunikacyjnych.

Działalność władz federalnych, landowych i komunalnych w zakresie elektronicznego zarządzania powinna zostać jeszcze lepiej zsynchronizowana.

W ramach tzw. „planu działań DeutschlandOnline” szefowie rządu federalnego i rządów landowych porozumeli się co do sześciu priorytetowych zamierzeń, które tworzą rozwiązania modelowe dla innych procedur administracyjnych, zgodnie z zasadą „kilka dla wszystkich” i są wspierane z funduszy centralnych.

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie: www.Deutschland-Online.de

Plan działań, wśród zamierzeń priorytetowych, zawiera także działanie „Rejestracja stanu cywilnego”.

Jakie cele stawia sobie ten projekt?

Zgodnie z planem głównym celem zamierzenia jest stworzenie podstawy dla decyzji o przyszłej strukturze rejestracji stanu cywilnego. W tym celu zostanie utworzony pilotażowy rejestr landowy, w oparciu o klauzulę kompetencji landowych przewidzianą w ustawie zmieniającej ustawę o aktach stanu cywilnego. Do struktur pilotażu należy także zautomatyzowana korespondencja w zakresie powiadamiania innych usc. i innych urzędów o zarejestrowanych zdarzeniach oraz lokalny dostęp do centralnego banku danych.

Drugim celem jest opracowanie formatu wymiany danych dla standardowego elektronicznego powiadamiania innych usc. i innych urzędów, na przykład urzędów ewidencji ludności.

Trzecim celem jest udostępnienie obywatelom w internecie informacji o odpisach i umożliwienie składania w internecie wniosków o wydanie odpisu.

Projekt realizowany jest przez kraj związkowy Bawarię i podzielony jest na trzy projekty cząstkowe, przebiegające równolegle:

Pierwszy projekt to studium wykonalności centralnego elektronicznego rejestru danych z zakresu stanu cywilnego. Projekt ten realizuje bawarskie MSW.

Drugi projekt dotyczy opracowania formatu wymiany danych i jest realizowany przez miasto Dortmund oraz firmę „dosys”. Intencją projektu jest realizowanie wymiany powiadomień pomiędzy urzędami stanu cywilnego oraz innymi urzędami wyłącznie drogą elektroniczną poprzez standardowo przesyłane zestawy danych XML. Elektronicznie rejestrowane dane mogą być w ten sposób bez problemów wymieniane, opracowywane i przechowywane w rejestrach. Również inne urzędy, jak na przykład urzędy ewidencji ludności, będą mogły wykorzystać ten interfejs. Myślę, że standaryzacja wymiany danych ma ogromny potencjał, aby ułatwić wymianę danych z zakresu stanu cywilnego także z zagranicznymi usc.

W trzecim projekcie opracowywane są przepisy wykonawcze do ustawy zmieniającej ustawę o aktach stanu cywilnego. Projektem tym kieruje federalne ministerstwo spraw wewnętrznych.

Studium wykonalności

Przedstawię tu kilka spraw dotyczących pierwszego projektu, czyli studium wykonalności.

Przedmiotem studium było sprawdzenie, czy i w jakiej formie można wprowadzić centralny rejestr stanu cywilnego. Studium ma służyć jako pomoc przy podejmowaniu decyzji o wprowadzeniu rejestru.

Studium zostało opracowane po rozpisaniu przetargu ogólnoeuropejskiego w okresie od połowy lipca do listopada 2007 r. **Raport końcowy** został przyjęty 5 marca 2008 r. i znajduje się na stronie internetowej bawarskiego MSW pod adresem: www.machbarkeitsstudie-personenstand.bayern.de.

Wykonawcą studium została firma Accenture, we współpracy z instytutem otwartych systemów komunikacyjnych Fraunhofer Focus w Berlinie. Studium oddaje **wyłącznie opinię i ocenę wykonawcy**.

W studium opracowano koncepcję ogólną jako podstawę do realizacji zale-

conego modelu. Rząd Bawarii zdecydował o dalszym postępowaniu w oparciu o wyniki studium wykonalności. Informacje ze studium będą jednak również służyły pomocą **innym krajom związkowym** przy realizacji ustawy. Każdy kraj związkowy sam zdecydował, jakie wnioski dla implementacji nowego prawa o aktach stanu cywilnego wyciągnie ze studium.

Studium podzielone jest na dziewięć **pakietów**. W pakietach tych przedstawiono, wychodząc od struktury bawarskich urzędów stanu cywilnego, **aktualne zadania** w zakresie rejestracji oraz nakłady i potrzeby finansowe, konieczne dla realizacji ustawowych zadań w zakresie rejestracji stanu cywilnego. Dla porównania przedstawiono **stan pożądaný od stycznia 2009 r. (tzn. wszystkie usc. z elektronicznym rejestrem)**. Następnie opisano modele prowadzenia rejestrów elektronicznych o różnym stopniu centralizacji, sprawdzono je pod kątem możliwości realizacji i porównano ich koszty w odniesieniu do jakości. Najkorzystniejszy model rejestracji elektronicznej został zalecony do realizacji i przedstawiony w ogólnym zarysie techniczno-organizacyjnym. Dodatkowo opisano różne strategie dotyczące sposobu wprowadzania danych z dotychczasowych ksiąg stanu cywilnego do rejestrów elektronicznych. Także w tym zakresie wydano zalecenie. Odniesiono się również do doświadczeń z rejestrami centralnymi w Irlandii, Szwajcarii i Słowenii.

Przebadane modele

Wyodrębniono cztery modele, które spełniają minimalne wymagania techniczne i merytoryczne, jakie stawia elektroniczna rejestracja stanu cywilnego i są technicznie możliwe do zrealizowania.

Model 1: „Zdecentralizowane przetwarzanie i przechowywanie danych”. W modelu tym każdy usc. dysponuje własnym systemem rejestracji elektronicznej, i sam jest odpowiedzialny za znalezienie odpowiedniego rozwiązania (oprogramowania) na rynku i jego stosowanie w urzędzie.

Model 2: „Centralne przetwarzanie i przechowywanie danych”. W modelu tym tworzy się wspólne, **całkowicie centralne rozwiązanie** rejestracji elek-

tronicznej dla wszystkich usc. Oprócz centralnego przechowywania danych również nabywa się i eksploatuje centralne sieciowe oprogramowanie do przetwarzania danych w poszczególnych urzędach stanu cywilnego.

Model 3a: „Zdecentralizowane przetwarzanie i centralne przechowywanie danych”. W tym **mieszanym modelu rejestr elektroniczny** do przechowywania danych rejestrowych wszystkich urzędów. Urzędy muszą jednak do przetwarzania danych zakupić na rynku swoje własne oprogramowanie i stosować je u siebie. Te **lokalne oprogramowania** urzędów będą połączone z rejestrem centralnym.

Model mieszany 3b łączy modele 2 i 3a. Tworzy się wspólny rejestr elektroniczny dla wszystkich usc. i centralne sieciowe oprogramowanie. Urzędy stanu cywilnego mają **swobodę wyboru**, czy dla przetwarzania danych zdecydować się na oprogramowanie centralne, czy zastosować własny system.

Biorąc pod uwagę ekonomiczność, możliwość polepszenia jakości pracy w administracji i jakości obsługi obywateli oraz długoterminowe możliwości rozwoju, firma wykonująca studium zaleciła w Bawarii całkowicie centralny rejestr stanu cywilnego wg modelu 2.

Model 2 zakłada eksploatację systemu rejestrowego w zabezpieczonym centrum obliczeniowym. Wymagana **infrastruktura techniczna** składa się przede wszystkim z szeregu serwerów, na których znajdują się: oprogramowanie, banki danych oraz inne komponenty. W urzędach stanu cywilnego znajdują się jedynie zwykłe komputery osobiste z przeglądarką internetową, karta do podpisu elektronicznego z czytnikiem i wtyczka programowa (plug-in) oraz ewentualnie klient VPN. Transfer danych odbywa się przede wszystkim poprzez bawarską sieć urzędową.

Akty stanu cywilnego przechowywane są w **formacie danych XML**, które - dla zachowania bezpieczeństwa, integralności i autentyczności - powinny zostać opatrzone podpisem elektronicznym urzędnika rejestrującego dane stanu cywilnego. Przewidziana jest rejestracja historyczna, tzn. możliwe jest tylko uzupełnienie aktu o dodatkowe informacje bez możliwości

zmian lub wymazania istniejącej już informacji.

Wymiana danych z innymi usc. oraz innymi urzędami odbywa się wyłącznie elektronicznie w formie wymiany danych X-Personenstand.

Dane przechowywane są w dwóch egzemplarzach. Oprócz rejestru stanu cywilnego eksploatowany jest wydzielony przestrzennie i organizacyjnie rejestr zapasowy, o identycznej strukturze i treści. Z rejestru tego można odtworzyć dane w mało prawdopodobnym przypadku utraty, uszkodzenia lub manipulacji przy danych w rejestrze stanu cywilnego.

Jakość pracy z systemem w ujęciu centralnym może zostać zapewniona poprzez metodyczny sposób podejścia oraz intensywne specjalistyczne i techniczne testy. Dodatkowa analiza i ocena funkcji odbywa się w ramach kontroli integralności i spójności systemu.

Dla wsparcia użytkowników utworzono pomoc typu service-desk z różnymi poziomami pomocy.

Wprowadzenie danych z dotychczasowych ksiąg stanu cywilnego do rejestru elektronicznego nie jest wymagane ustawowo. Szybkie wprowadzenie tych danych wydaje się jednak więcej niż korzystne. Wprowadzenie dużej ilości starych danych przyczyni się znacząco do pełnego wykorzystania potencjału rejestru elektronicznego, szczególnie rejestru centralnego, ponieważ zarówno przy wpisywaniu wzmianek jak i przy tworzeniu nowych aktów zawsze można sięgać po stare dane. **Poczynienie oszczędności jest istotnie zależne od ilości wprowadzonych aktów i ich możliwie szybkiego udostępnienia.** Równoległe korzystanie z dotychczasowych ksiąg stanie się zbędne dopiero po kompletnym wprowadzeniu starych danych do systemu elektronicznego.

W studium wykonalności zbadano i oceniono różne sposoby wprowadzania danych. Wykonawca studium zaleca **wprowadzenie danych poprzez ich digitalizację.** Model ten ogranicza nakład pracy nad wprowadzaniem danych do rzeczywiście potrzebnych zdarzeń. Wszystkie stare akty zostaną przy pomocy skanerów książkowych oraz odpowiedniego oprogramowania zeskanowane, zindeksowane i jako plik graficzny dołączone do elektronicznego

rejestru stanu cywilnego. Przedtem księgi muszą zostać sprawdzone pod kątem ewentualnych problemów, które mogą wystąpić przy skanowaniu, np. występowanie alonży. Takie księgi będą skanowane w odrębnym trybie. Pliki graficzne będą następnie sprawdzane i przekazywane przy pomocy kwalifikowanego podpisu elektronicznego do rejestru elektronicznego. W standardowych przypadkach z plików graficznych tworzone będą dane strukturalne. Tylko stare akty, które ze względu na swoją formę i strukturę nie będą pozwalały na zbiorcze skanowanie, będą występowały wyłącznie jako plik graficzny. Dane strukturalne będą wykorzystywane lokalnie w usc. tylko w przypadkach, w których będą potrzebne.

W przypadku kompletnego wprowadzenia starych aktów można liczyć się w ciągu 10 lat z redukcją kosztów administracyjnych oraz kosztów dla obywateli.

Jak szybko można stworzyć rejestr centralny w Bawarii? Realizacja wydaje się wykonawcy studium możliwa w ciągu trzech lat. W przypadku szybkiej decyzji o wybranym modelu i jego finansowaniu realizacja byłaby możliwa najwcześniej w połowie roku 2011.

Realizacja wymaga przetargu europejskiego. Po udzieleniu zlecenia projekt realizowany byłby na podstawie koncepcji specjalistycznej i technicznej, oprogramowania i testów. Przygotowanie merytoryczne i organizacyjne szkoleń oraz digitalizacja starych aktów byłaby możliwa do czerwca 2010 r.

W kolejnym roku, do czerwca 2011 r., mógłby nastąpić stopniowy rozruch systemu z towarzyszącymi temu szkoleniami i migracją danych. Stare dane byłyby digitalizowane z przesunięciem czasowym.

Regularna praca systemu we wszystkich bawarskich usc. z kompletnie wprowadzonymi (zdigitalizowanymi) starymi aktami byłaby możliwa od czerwca 2011 roku.

Walter Königbauer

tłumaczył: Jerzy Bielerzewski

Artykuł jw. stanowi treść wystąpienia Pana Waltera Königbauera na VIII Kongresie EVS w Portoroż; został przekazany do publikacji w naszym biuletynie przez ZG SUSC RP.

Minęło już 10 lat od wejścia w życie ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie ustaw – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks postępowania cywilnego, Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawy o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1998r. Nr 117, poz. 757).

8. Kościele Polskokatolickim w Rzeczypospolitej Polskiej,
9. Kościele Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej,
10. Kościele Zielonoświątkowym w Rzeczypospolitej Polskiej,
11. Gminach Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 15 listopada 2008 r. Burmistrz Brzeska, pod honorowym patronatem

Terytorialnego i Administracji w Krakowie oraz bardzo liczne grono duchownych.

Zgromadzonych powitał mgr inż. Grzegorz Wawryka – Burmistrz Brzeska, podnosząc doniosłość zorganizowanej uroczystości i powierzył prowadzenie sesji Pani mgr inż. Barbarze Serwin – Kierownikowi Urzędu Stanu Cywilnego w Brzesku, która jest jednocześnie Przewodniczącą Forum Urzędników Stanu Cywilnego woj. Małopolskiego.

Pierwszym prelegentem był ks. dr hab. Tomasz Rozkruta, prof. PAT, wiceoficjał Sądu Diecezjalnego w Tarnowie, który wygłosił wykład na temat: „Nierozzerwalność małżeństwa – dobrem małżonków, ich dzieci, Kościoła oraz całej ludzkości”. W swoim wykładzie ksiądz profesor odniósł się do Kodeksu Jana Pawła II z 1983 r. na temat nierozzerwalności małżeństwa, przemówień papieża Jana Pawła II do Roty Rzymskiej (2000,2002) oraz do dokumentu zawartego w Nocie Kongregacji Nauki z roku 1998.

Następnie prowadząca sesję poprosiła mnie o zabranie głosu. Ponieważ w starannie opracowanych materiałach, które otrzymał każdy uczestnik sesji, była zapowiedź szczegółowego omówienia trybu postępowania w sytuacji zawarcia małżeństw konkordatowych, na temat przepisów prawnych powiedziałam krótko. Powróciłam natomiast do czasu przygotowywania przepisów prawnych sprzed dziesięciu lat i atmosfery, jaka wówczas panowała na spotkaniach kierowników urzędów stanu cywilnego z duchownymi. Byłam bowiem tą osobą,

10. ROCZNICA WEJŚCIA W ŻYCIE KONKORDATU

Z dniem 15 listopada 1998 r. – oprócz dotychczasowej formy zawarcia małżeństwa polegającej na złożeniu przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczeń przez mężczyznę i kobietę, że wstępują ze sobą w związek małżeński – doszła nowa forma zawarcia małżeństwa, polegająca na tym, że małżeństwo zastaje zawarte również wówczas, gdy mężczyzna i kobieta zawarł związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu kościoła lub innego związku wyznaniowego i w obecności duchownego oświadczą wolę jednoczesnego zawarcia małżeństwa podlegającego prawu polskiemu a kierownik urzędu stanu cywilnego sporządzi akt małżeństwa. Małżeństwa zawarte przed osobą duchowną, za wolą zawierających je osób, wywierają skutki prawne w prawie polskim, jeżeli zostały zawarte w następujących kościołach lub związkach wyznaniowych:

1. Kościele Katolickim w Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym,
3. Kościele Ewangelicko-Augsburskim w Rzeczypospolitej Polskiej,
4. Kościele Ewangelicko-Reformowanym w Rzeczypospolitej Polskiej,
5. Kościele Ewangelicko-Metodystycznym w Rzeczypospolitej Polskiej,
6. Kościele Chrześcijańskim w Rzeczypospolitej Polskiej,
7. Kościele Adwentystów Dnia Siódmego w Rzeczypospolitej Polskiej,

Biskupa Tarnowskiego, zorganizował sesję naukową na temat: „Funkcjonowanie małżeństwa konkordatowego – uwagi praktyczne”, w której miałam zaszczyt brać udział. W przepięknie zorganizowanej uroczystości udział wzięli kierownicy urzędów stanu cywilnego z terenu dawnego powiatu brzeskiego z gmin: Borzęcin, Brzesko, Czchów, Dębno, Gnojnic, Iwkowa, Szczurów, Wojnicz, Zakliczyn wraz ze swoimi wójtami i burmistrzami, przedstawiciel Wojewody Małopolskiego, wicestarosta powiatu brzeskiego, przewodniczący Rady Miasta w Brzesku, opiekun Forum Urzędników Stanu Cywilnego woj. małopolskiego z Małopolskiego Instytutu Samorządu

która z ramienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji brała udział zarówno w pracach legislacyjnych, jak w spotkaniach przygotowujących wejście w życie nowych przepisów prawnych. Pamiętam zatem te obawy, tak strony kościelnej, jak i kierowników urzędów stanu cywilnego, jak będzie się układała ta współpraca. Po dziesięciu latach wejścia w życie małżeństw konkordatowych, zgodnie zresztą z moimi przewidywaniami, współpracę tę należy ocenić pozytywnie.

Kolejnym prelegentem był ks. dr Józef Młyński – wykładowca Instytutu Teologicznego w Tarnowie, który wygłosił wykład na temat: „Blaski i cienie współczesnej rodziny”. W swoim wykładzie pięknie powiedział, że rodzina jest od samego początku istnienia wspólnotą życia i miłości jednostek dwóch płci, omówił jej funkcjonowanie, wartości, normy i wzory zachowań moralnych a także zagrożenia współczesnej rodziny zarówno te, które mają charakter uniwersalny, jak i te, które lokują się w określonej grupie społecznej.

Po księdzu dr. Józefie Młyńskim głos zabrał ksiądz mgr Józef Drabik – dziekan Dekanatu Brzeskiego, proboszcz Parafii pw. NMP Matki Kościoła i św. Jakuba Apostoła. W swoim wystąpieniu ksiądz dziekan bardzo wnikliwie przedstawił postanowienia Konkordatu uznającego zasadę absolutnego poszanowania odrębności dwóch porządków prawnych: kanonicznego i polskiego, podkreślając, iż nupturienti biorący ślub kościelny, stają się małżonkami zarówno wobec prawa kanonicznego, jak i prawa cywilnego – poprzez jeden akt celebracji ślubu wchodzi oni jednocześnie w dwa porządki prawne: kościelny i państwowy, które działają oddzielnie. Oznacza to, iż orzekanie w sprawach małżeńskich kanonicznych pozostawione jest sądowej jurysdykcji kościelnej, a w kwestiach cywilnych skutków małżeństw konkordatowych – sądowej jurysdykcji państwowej. Tak

więc rozwód cywilny nie jest równoznaczny z rozwiązaniem węzła sakramentalnego, a stwierdzenie nieważności małżeństwa w sądzie kościelnym nie jest równoznaczne z rozwodem cywilnym.

Ksiądz Dziekan przypomniał wskazania zawarte w instrukcji Konferencji Episkopatu Polski wydanej w dniu 22 października 1998r. dla duszpasterzy, dotyczącej małżeństwa konkordatowego, podkreślając wagę prawidłowo wypełnionego zaświadczenia o zawarciu małżeństwa, które jest podstawą sporządzenia aktu małżeństwa przez kierownika urzędu stanu cywilnego.

Następnie Pani Elżbieta Obtulowicz – Kierownik Oddziału w Wydziale Spraw Obywatelskich Małopolskiego Urzędu

Brałam już udział w wielu konferencjach i sesjach naukowych na różne tematy ale tę z Urzędu Miasta w Brzesku uważam za najlepiej zorganizowaną. Oczywiście jest to bezsprzecznie zasługa prowadzącej tę sesję Pani Barbary Serwin. Każdy z prelegentów miał 30 minut na swoje wystąpienie i czas ten był dotrzymany. Te 30 minut to jest taki czas, gdy prelegenta słucha się z dużym zainteresowaniem. Wystąpienia dłuższe, 1,5- czy 2-godzinne, są po prostu męczące. W materiałach otrzymanych na sesji były referaty wygłoszone przez prelegentów. Każdy uczestnik spotkania mógł więc w terminie późniejszym powrócić do tych materiałów i dokładnie je sobie przeanalizować.

Przeważnie na tego typu spotkaniach brakuje czasu na dyskusję. Tutaj ten czas był i sesja zakończyła się w planowanym terminie. Nie było osoby, która by nie wyrażała podziękowania za tak pięknie i ciekawie prowadzone spotkanie w naprawdę przyjemnej atmosferze. Wszyscy uczestnicy spotkania otrzymali pamiątkowe medale.

Wojewódzkiego w Krakowie omówiła dokumenty niezbędne do zawarcia związku konkordatowego i sporządzenia aktu małżeństwa.

Ostatnie wystąpienie - Pani Barbary Serwin - dotyczyło rejestracji zawieranych małżeństw konkordatowych w urzędach stanu cywilnego w obrębie dawnego powiatu brzeskiego. Pani Kierownik przedstawiła, jak wyglądała rejestracja stanu cywilnego przed dniem 1 stycznia 1946 r., omówiła przepisy dotyczące Konkordatu, a całość zilustrowała licznymi tabelami obrazującymi ilości zarejestrowanych ślubów w poszczególnych usc. dawnego powiatu brzeskiego w okresie od 15 listopada 1998r. do 30 czerwca 2008 roku.

Po tych referatach nastąpiła ożywiona dyskusja na tematy związane z małżeństwami konkordatowymi.

Ciekawa jestem, jak w innych gminach odbywały się uroczystości obchodów 10-lecia wejścia w życie Konkordatu. Może na łamach naszego biuletynu kierownicy urzędów stanu cywilnego zaprezentowaliby, jak w ich gminach obchodzono tę uroczystość?

W dzisiejszych czasach, kiedy zmiany przepisów prawnych zmierzają do umniejszania rangi kierownika urzędu stanu cywilnego, dorzucane są wciąż nowe obowiązki, brakuje nam czasu na spotkania. Przyjemnie jest zatem spotkać się w miłej, przepełnionej życzliwością atmosferze, gdy ktoś docenia naszą pracę tak jak to docenił Burmistrz Brzeska i strona kościelna na sesji naukowej poświęconej małżeństwu konkordatowemu.

Krystyna Gładych

CO Z WYKSZTAŁCENIEM KIEROWNIKÓW USC?

Ustawa z dnia 19 września 2008r. o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego oraz ustawy o opłacie skarbowej (Dz.U. Nr 182 poz.1121) wprowadziła nowe wymagania wobec osób, które mają być zatrudnione na stanowisku kierownika usc. oraz zastępcy kierownika usc. Nowością wobec dotychczasowego brzmienia art.6 ust.4 pkt 1 ustawy o pracownikach samorządowych jest wydłużenie do pięciu lat wymaganego łącznego stażu pracy, i to na stanowiskach urzędniczych w urzędach lub biurach jednostek samorządu terytorialnego, lub w służbie cywilnej, lub w urzędach państwowych, z wyjątkiem stanowisk pomocniczych i obsługi, lub w służbie zagranicznej, z wyjątkiem stanowisk pomocniczych i obsługi. W zasadzie nie uległ zmianie w porównaniu z art.6 ust.4 pkt 2 ustawy o pracownikach samorządowych wymóg wykształcenia, gdyż w obu ustawach jest mowa o wykształceniu wyższym pierwszego lub drugiego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy o szkolnictwie wyższym. Przepis art. 6a ust.1 pkt 5 lit.a p.a.s.c. wśród wymagań stawianych kierownikom usc. i zastępcom kierownika usc. wymienia, jak się wydaje, najbardziej preferowane ukończenie studiów prawniczych lub administracyjnych zwieńczonych uzyskaniem tytułu magistra. Wysokie wymagania postawione w zakresie wykształcenia i stażu pracy są zrozumiałe i uzasadnione, i jak czytamy w uzasadnieniu do projektu ustawy „wynikają z charakteru oraz konsekwencji wykonywanych czynności”. Poza tym zdaniem projektodawcy „dodatковым czynnikiem, który ma wpływ na wzrost wymagań stawianych przed kierownikiem usc., jest fakt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej oraz związany z tym zwiększony przepływ osób i dokumentów. W ustawie nowelizującej brak przede wszystkim jakiejś przemy-

ślanej koncepcji, gdyż na wymienieniu preferowanych kierunków ustawodawca zakończył swoją determinację w tym zakresie. Ukończenie studiów prawniczych lub administracyjnych i uzyskanie tytułu zawodowego magistra poprzez użycie spójnika „lub” - a więc alternatywy nierozłącznej - nie wyklucza ukończenia przez takie osoby dodatkowo specjalistycznych studiów podyplomowych w zakresie rejestracji stanu cywilnego.

Osoby powoływane na stanowisko kierownika usc. oraz zastępcy kierownika usc. legitymujące się wyższym wykształceniem innym niż te wymienione w ustawie i uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, są zobowiązane do jego „uzupełnienia” poprzez ukończenie podyplomowych studiów administracyjnych¹. To samo dotyczy osób, które ukończyły studia pierwszego stopnia i uzyskały dyplom licencjata. Obowiązek ukończenia podyplomowych studiów administracyjnych nie dotyczy jedynie osób, które ukończyły studia prawnicze lub administracyjne i uzyskały tytuł magistra. Zatem na stanowisku kierownika usc. lub jego zastępcy może być zatrudniona osoba posiadająca tytuł zawodowy magistra prawa lub administracji, osoba posiadająca tytuł zawodowy magistra inny niż uzyskany na kierunku prawo lub administracja i dodatkowo ukończone podyplomowe studia administracyjne oraz osoby, które ukończyły studia I stopnia² i uzyskały

tytuł licencjata i dodatkowo ukończone podyplomowe studia administracyjne. Ten ostatni przypadek pociąga za sobą wiele powtarzających się pytań wśród kierowników usc. Odpowiadając na te wątpliwości, należy sięgnąć do ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym³ - zgodnie z art.2 ust.1, pkt.11 studia podyplomowe to inna niż studia wyższe i studia doktoranckie forma kształcenia przeznaczona dla osób legitymujących się dyplomem ukończenia studiów wyższych, natomiast studia wyższe w myśl tej ustawy to studia prowadzone przez uczelnię posiadającą uprawnienia do ich prowadzenia, kończące się uzyskaniem odpowiedniego tytułu zawodowego⁴.

Takie same wymogi dotyczące wykształcenia przewidziano w stosunku do pracowników zatrudnionych na stanowisku kierownika lub zastępcy kierownika usc. w chwili wejścia w życie ustawy, przewidując jednocześnie 6-letni okres na uzupełnienie ewentualnych braków wymaganego wykształcenia (art. 3 ust. 2 ustawy nowelizującej).

Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II otworzył nowy kierunek studiów podyplomowych, skierowanych do kierowników i pracowników usc. W piśmie MSWiA z dnia 8 stycznia br. czytamy, że inicjatywa ta „koresponduje z intencją ustawodawcy, wyrażoną w ustawie z dnia 19 września 2008 r., o zmianie ustawy

kształcenia, przygotowujące do pracy w określonym zawodzie, kończące się uzyskaniem tytułu licencjata albo inżyniera

³ Dz.U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.

⁴ Por. art. 2 ust. 1, pkt. 5 ustawy o szkolnictwie wyższym. Tytułem zawodowym jest tytuł licencjata, inżyniera, magistra lub tytuł równorzędny, por. art. 2 ust. 1, pkt. 6 ustawy o szkolnictwie wyższym

¹ Standardy kształcenia na kierunku *administracja* określa załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełnić uczelnia, aby prowadzić studia międzykulturalne oraz makrokierunki (Dz.U. Nr 164, poz.1166)

² Studia pierwszego stopnia - studia licencjackie lub inżynierskie, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności w określonym zakresie

– Prawo o aktach stanu cywilnego oraz ustawy o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 182, poz. 1121)”. Są to pierwsze tego typu studia podyplomowe w skali kraju na poziomie uniwersyteckim. **Podyplomowe Kwalifikacyjne Studia Administracyjne w zakresie - rejestracja stanu cywilnego** trwają trzy semestry (270 godzin) i spełniają wymagania ustawy prawo o aktach stanu cywilnego. Wykłady i konwersatoria obejmują przedmioty związane z wykonywaniem zawodu kierownika usc. Organizator merytoryczny zaproponował listę wykładowców do poszczególnych przedmiotów. Są to wysokiej klasy specjaliści w swoim zakresie, pracownicy naukowci Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Gdańskie-

go. W gronie wykładowców są sędziowie, adwokaci, notariusze, pracownicy organów nadzoru, wykładowcy delegowani ze Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego RP oraz informatycy wdrażający systemy komputerowe z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

Wszelkie szczegółowe informacje są dostępne na stronie internetowej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II: www.kul.pl/centrumsp.

Patronat medialny: Przedsiębiorstwo Techniczno-Handlowe „TECHNIKA” sp. z o.o.

Dane teledadresowe sekretariatu jednostki obsługującej studia:

Uniwersyteckie Centrum Studiów Podyplomowych i Doskonalenia Zawodowego Collegium Jana Pawła II,

Al. Raławickie 14, pokój C – 1035, 20-950 Lublin, tel. (081) 445 39 96, faks (081) 445 39 97.

Godziny otwarcia sekretariatu:

poniedziałek-piątek 8.00-15.00; soboty podczas zjazdów 9.00-12.00.

Opłata: 1400,00 zł za semestr

Termin składania dokumentów: do 15 marca 2009 r. (pokój C-1035)

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Państwa zjazdy zostały zaplanowane raz w miesiącu w I semestrze w terminach:

- I zjazd: 20-22 marca 2009 r.,
- II zjazd: 24-26 kwietnia 2009 r.,
- III zjazd: 29-31 maja 2009 r.,
- IV zjazd: 19-21 czerwca 2009 r.

Piotr Kasprzyk

SZKOLENIE W MAGICZNYM KRAKOWIE

W pierwszych dniach października ubiegłego roku odbyło się ogólnopolskie seminarium szkoleniowe pt. **Prawo i psychologia w pracy urzędnika stanu cywilnego**, zorganizowane pod egidą prężnego Oddziału Małopolskiego SUSC RP.

Obrady miały miejsce w salach Pałacu Wielopolskich siedziby Rady Miasta, a wykładowcami byli eksperci z zakresu prawa, podatków, psychologii pracy i komunikacji interdyscyplinarnej. Wśród uczestników seminarium obecni byli kierownicy i pracownicy urzędów stanu cywilnego z miast różnych regionów Polski, w większości członkowie stowarzyszenia. Obrady otworzył, witając uczestników w reprezentacyjnej Sali Obrad Rady Miasta Krakowa, przewodniczący Oddziału Małopolskiego SUSC pan Edmund Olczak, kierownik USC w Krakowie.

Referat o **stosowaniu opłaty skarbowej** w czynnościach realizowanych w usc. wygłosiła Dyrektorka Wydziału Podatków i Opłat Urzędu Miasta Krakowa pani Cecylia Wołoch. Następnego dnia w Sali Portretowej Pałacu Wielopolskich Prezes SUSC RP pan Tomasz Brzózka **omówił zmiany w prawie o aktach stanu cywilnego oraz kodeksie rodzinnym i opiekuńczym a także w prawie prywatnym międzynarodowym**. W trakcie panelu dyskusyjnego, który był kontynuacją wykładu, omówiono skutki nowelizacji ustawy *Prawo o aktach*

stanu cywilnego i jej wpływ na **warunki zatrudnienia i pozycję kierownika usc. w urzędzie, oraz rolę stowarzyszenia w działaniach legislacyjnych**. W drugiej części dnia pan Tomasz Drożdż – konsultant i terapeuta w zakresie psychologii behawioralnej, tłumaczył, **jak radzić**

sobie ze stresem i trudnym klientem.

W ostatnim dniu obrad pani dr Dorota Dąbek adiunkt Katedry Prawa Administracyjnego UJ, Sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie, omówiła najnowsze (niepublikowane) **orzecznictwo sądów administracyjnych** dotyczące rejestracji

stanu cywilnego, a obrady zakończyła pani Grażyna Spyrka z Archiwum Państwowego w Krakowie wykładem o **archiwizowaniu dokumentów** w urzędzie stanu cywilnego.

Bogaty i wszechstronny dobór tematów i wykładowców, doskonała organizacja i lokalizacja seminarium, dbałość o materiały szkoleniowe, to dla uczestników

wystarczający powód do satysfakcji ze szkolenia. Nie sposób jednak nie wspomnieć o towarzyszących seminarium atrakcjach kulturalnych i towarzyskich: pierwszego wieczoru wizyta na spektaklu w Teatrze Starym w Krakowie zakończona uroczystą kolacją w Sali Renesansowej

Uczestnicy seminarium w hallu Pałacu Wielopolskich

Domu Polonii w Rynku Głównym, a w drugim dniu - kolacja z muzyką klezmerską na żywo w restauracji *Ester* na krakowskim Kazimierzu. Jeżeli dodamy do tych atrakcji ciepłą aurę polskiej złotej jesieni i magię starego miasta Krakowa, to wypada tylko niecierpliwie czekać na kolejne podobne spotkanie.

Władysław Penar

Dr Piotr Kasprzyk
Katedra
Prawa Cywilnego KUL

POJĘCIE „INTERESU PRAWNEGO” I „INTERESU SPOŁECZNEGO”

na gruncie art. 83 ust. 2 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego

Rejestracja stanu cywilnego stanowi system obligatoryjnych i ciągłych zapisów zdarzeń mających wpływ na stan cywilny osób, jak również innych wpisów, które podlegają rejestracji w urzędach stanu cywilnego. Rejestracja stanu cywilnego niemająca charakteru prawotwórczego informuje nas o stanie cywilnym osoby fizycznej. Prawidłowe określenie stanu cywilnego jest istotne ze względu na ustalenie praw i obowiązków danej osoby. Sytuacja osobista wpływa na prawa i obowiązki m.in. w zakresie zdolności do czynności prawnych, zatrudnienia, edukacji, świadczeń rentowych lub emerytalnych czy odpowiedzialności karnej. System rejestracji stanu cywilnego oparty jest m.in. na zasadzie powszechności, prawdy obiektywnej, terytorialności, jednolitości systemu organów rejestracyjnych, meldunkowej, zupełności (aktualizacji z urzędu), samowystarczalności aktu oraz ograniczonej jawności ksiąg i aktów stanu cywilnego.

Przedmiotem poniższych uwag jest problem wydawania odpisów aktów stanu cywilnego i zaświadczeń o dokonanych w księgach stanu cywilnego wpisach lub o ich braku. Kluczowym w tym zakresie jest przepis art. 83 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 września 1986 r. – prawo o aktach stanu cywilnego¹ określający

podmioty uprawnione do otrzymania odpisów aktów stanu cywilnego i zaświadczeń.

W art. 83 ust. 2 p.a.s.c., mającym podstawowe znaczenie dla omawianego w tym miejscu zagadnienia, ustawodawca posługuje się klauzulami odsyłającymi uzasadniającymi wydobyć aktu lub zaświadczenia o dokonanych w księgach stanu cywilnego wpisach lub o ich braku. Inne osoby, o których mowa w art. 83 ust. 2 p.a.s.c., oprócz wymienionych w ust. 1 art. 83 p.a.s.c., mogą wnosić o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego, jeżeli „wykażą interes prawny” w ich otrzymaniu a organizacje społeczne, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi takiej organizacji i jednocześnie jest to uzasadnione interesem społecznym². Określono tu dwie przesłanki, które powinny wystąpić łącznie. Wykazanie istnienia tych przesłanek spoczywa na podmiocie składającym wniosek a ich weryfikacja i ocena dokonywana jest przez kierownika usc.

Wydaje się koniecznym, dokonując analizy art. 83 p.a.s.c., odnieść się do

stanu cywilnego regulował art. 92 projektu ustawy o aktach stanu cywilnego uchwalony przez Komisję Kodyfikacyjną Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 9 marca 1931 r., Podsekcja 1 prawa cywilnego t. I, z. 2, Warszawa 1931, w ten sposób, że „odpis aktu stanu cywilnego wydaje się tylko na żądanie osoby, której stan został w akcie stwierdzony, jej wstępnego, zstępnego, małżonka albo na skutek orzeczenia sądu. Dyrektor oraz Inspektor urzędów stanu cywilnego mogą wyjątkowo zezwolić na wydanie odpisu również innej osobie, która udowodni szczególny w tym interes (...)”.

² Por. art. 83 ust. 2 zd. pierwsze p.a.s.c. Do organizacji społecznej występującej jako strona w postępowaniu administracyjnym stosuje się przepisy art. 31 § 1-5 k.p.a.

ostatniej z przywołanych zasad - zasady ograniczonej jawności ksiąg i aktów stanu cywilnego, mającej zasadnicze znaczenie przy wydawaniu odpisów aktów stanu cywilnego. Pomimo, że w komentarzu do ustawy p.a.s.c. stwierdza się, że wymienione zasady nie wymagają dokładniejszego omówienia, gdyż wynikają one wprost z przepisów ustawy określających znaczenie aktów stanu cywilnego, sposób ich sporządzania, osoby uprawnione do żądania odpisów oraz dostęp osób i instytucji do ksiąg stanu cywilnego³, to jednak **art. 83 p.a.s.c., a zwłaszcza ust. 2 tego przepisu rodzi poważne wątpliwości w jego stosowaniu, co potwierdza praktyka, która w tej mierze jest niejednolita.** Obok ww. przepisu prawnego mającego znaczenie podstawowe przy rozważaniach dotyczących omawianego zagadnienia, przy wydaniu zaświadczeń, odpisów lub potwierdzonej kserokopii dokumentów z akt zbiorowych zastosowanie będzie miał również przepis § 15 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów⁴. Zarówno w art. 83 ust. 2 p.a.s.c., jak i § 15 pkt. 5 rozporządzenia wykonawczego ustawodawca uzależnia wydanie odpisu aktu stanu cywilnego lub zaświadczenia od wykazania przez inne niewymienione w art. 83 ust. 1 p.a.s.c. podmioty interesu

³ Tak E. Pachniewska, w: A. Czajkowska, E. Pachniewska, *Prawo o aktach stanu cywilnego. Komentarz. Orzecznictwo. Wzory dokumentów i pism*, Warszawa 2005, s. 14

⁴ Dz. U. 1998, nr 136, poz. 884 ze zm.

¹ Tekst jednolity Dz. U. 2004r., nr 161 poz. 1688. Dalej w tekście p.a.s.c. Odpowiednikiem tego przepisu był art. 71 ust. 1 dekretu z dnia 8 czerwca 1955 r. - prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. 1955, nr 25, poz. 151 ze zm.) z tą różnicą, że w dekrecie do wydania odpisu zupełnego wymagano zezwolenia organu nadzoru a obecnie wymóg ten zastąpiono wykazaniem przez wnioskodawcę interesu prawnego. Natomiast obecny art. 25 p.a.s.c. – art. 77 dekretu. Kwestię wydobywania aktu

prawnego. Posłużenie się przez ustawodawcę w akcie normatywnym zwrotem niedookreślonym wymusza na kierownikach urzędów stanu cywilnego lub ich zastępcach konieczność dokonania oceny, czy wnioskodawca w wystarczający sposób wykazał się interesem prawnym w otrzymaniu odpisu aktu lub zaświadczenia, co rodzi określone trudności praktyczne. Praktyka wskazuje, że kierownicy urzędów stanu cywilnego lub ich zastępcy przy stosowaniu przedmiotowych przepisów dokonują nierzadko wykładni „dowolnej” wydając odpisy aktów stanu cywilnego zbyt szerokiemu kręgowi podmiotów.

Z pewnością wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego i zaświadczeń należy zaliczyć do spraw związanych z rejestracją stanu cywilnego. Kierownik urzędu stanu cywilnego, przy rejestracji oraz dokonywaniu innych czynności, jest zobowiązany do przestrzegania przepisów ustawy p.a.s.c. a w zakresie nienormowanym tą ustawą m.in. kodeksu cywilnego, kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, kodeksu postępowania administracyjnego, kodeksu postępowania cywilnego odnoszących się do spraw związanych z rejestracją stanu cywilnego.

Zgodnie z art. 79 pkt. 1-3 p.a.s.c. z ksiąg stanu cywilnego, będących „księgami wieczystymi” dla osób fizycznych, wydaje się trzy rodzaje dokumentów, tj. odpisy zupełne i skrócone aktów urodzenia, małżeństwa lub zgonu, zaświadczenia o dokonanych w tych księgach wpisach lub ich braku oraz zaświadczenia o zaginięciu lub zniszczeniu księgi stanu cywilnego⁵. Żądanie wydania odpisów zupełnych aktów stanu cywilnego należy do rzadkości, ponieważ taki odpis jest konieczny jedynie w postępowaniu sądowym np. o ustalenie ojcostwa, unieważnienie uznania dziecka, ustalenie nieistnienia małżeństwa, unieważnienie (art. 30 p.a.s.c.) lub sprostowanie aktu stanu cywilnego, natomiast w postępowaniu administracyjnym np. w sprawach o wykreślenie danych, które nie mogą być zamiesz-

czony w akcie (art. 18 ust. 1 p.a.s.c.), unieważnienie jednego z dwóch aktów stwierdzającego to samo zdarzenie (art. 29 p.a.s.c.), sprostowanie oczywistego błędu pisarskiego (art. 28 p.a.s.c.) lub uzupełnienie aktu stanu cywilnego (art. 36 p.a.s.c.). Odpis zupełny, stanowiący dosłowne powtórzenie treści odpowiednio aktu urodzenia, małżeństwa i zgonu (art. 80 p.a.s.c.) sporządzony zgodnie z § 13 rozporządzenia wykonawczego według wzorów stanowiących załączniki nr 4, 5, 6, do tego rozporządzenia, wydaje się na wniosek sądu lub innego organu państwowego, a także wstępnego, zstępnego, małżonka, rodzeństwa lub przedstawiciela ustawowego osoby, której akt dotyczy⁶. Tak samo podmioty te mają prawo składać wnioski o wydanie odpisu skróconego aktu stanu cywilnego sporządzonego według wzoru nr 7, 8 i 9, stanowiącego załącznik do ww. rozporządzenia wykonawczego⁷. Odpisy skrócone - dodajmy - w praktyce są najczęstszą używaną formą dokumentu zarówno w postępowaniu sądowym jak i administracyjnym.

Pochylając się nad zagadnieniem wydawania odpisów aktów stanu cywilnego z ksiąg stanu cywilnego należy zwrócić uwagę, że odpisy aktów stanu cywilnego są w rozumieniu kpc. i k.p.a. dokumentami urzędowymi, jeżeli zgodnie z art. 244 § 1 kpc. oraz art. 76 § 1 k.p.a. zostały sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej w zakresie ich działania⁸. Czynności z zakresu re-

jestracji stanu cywilnego w pierwszym rzędzie dokonuje się w formie aktu stanu cywilnego, który w obrocie prawnym funkcjonuje w odpisie zupełnym lub skróconym. Odpisy te, będąc dokumentami urzędowymi stanowiącymi dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone, korzystają z domniemania prawdziwości (autentyczności) z art. 252 kpc. a ponadto ich moc dowodowa jest wzmocniona przez art. 4 p.a.s.c., z którego wyraźnie wynika, że akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych⁹. Z uwagi na szczególny rodzaj dokumentu urzędowego, jakim są odpisy aktów stanu cywilnego, podlegają one reglamentacji¹⁰. Nie wydaje się więc być słuszną praktyka wydawania nieograniczonemu kręgowi podmiotów odpisów i zaświadczeń z ksiąg stanu cywilnego. Ograniczony dostęp do informacji zawartych w księgach stanu cywilnego jest konsekwencją przyjęcia zasady ograniczonej jawności rejestru stanu cywilnego. W ustawie prawo o aktach stanu cywilnego nie odnajdujemy przepisów, w oparciu o które moglibyśmy wnioskować, że księgi stanu cywilnego

formalnie – do zastosowania w postępowaniu cywilnym”, tenże, *Dokument...*, 35

⁹ Inaczej kwestia ta przedstawia się na gruncie prawa karnego, gdzie w kk. za dokument uważa się każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane określone prawo, lub który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne, por. art. 115 § 14 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – kodeks karny (Dz. U. 1997 nr 88, poz. 553 ze zm.)

¹⁰ W niektórych krajach jedynie raz są wydawane odpisy aktów stanu cywilnego. W innych, jak np. na Ukrainie, jedynie osoby upoważnione mogą otrzymać od organów rejestrujących lub ich archiwów powtórne odpisy aktów stanu cywilnego z ksiąg aktów stanu cywilnego oraz z ksiąg metrykalnych. Ponowne odpisy urodzenia wydawane są rodzicom, opiekunom i wychowawcom, w tym także władzom oświatowym, a także organom opieki i kuratori oraz instytucjom mieszczącym się w resorcie spraw wewnętrznych. Podobnie ograniczony krąg osób upoważniony jest do otrzymania powtórnych aktów zgonu, por. P. Kasprzyk, *Selected problems of civil status registration in the relevant regulations adopted by Belarus, Ukraine and Poland*, w: *Selected Problems in the Area of Family Law and Civil Status Registration*, pod red. P. Kasprzyka, Lublin 2007, s. 104

⁵ Do wydania zaświadczeń stosuje się przepis dyktanda VII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2000, nr 98, poz. 1071 ze zm.)

⁶ Zob. art. 83 ust. 1 p.a.s.c.

⁷ Jaką treść powinny zawierać odpisy: zupełny i skrócony, określa art. 80-82 p.a.s.c. Natomiast § 13 pkt 2-3 rozporządzenia wykonawczego określa wymogi co do formy.

⁸ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 1964 nr 43, poz. 296 ze zm.). Pojęcie dokumentu wnikliwej analizie w aspekcie cywilnoprosesowym poddał K. Knopek, *Dokument w procesie cywilnym*, Poznań 1993, s. 32 i n., zdaniem którego za dokument uważa się jedynie przedmiot, którego treść jest wyrażona pismem (znakami pisarskimi w formie liter). Autor ten formułując definicję dokumentu w rozumieniu prawa cywilnego procesowego twierdzi, że jest nim „każda wyrażona na piśmie w jakimkolwiek języku stosowanym myśl ludzka, opatrzona podpisem wystawcy, uzewnętrzniona w sposób trwały, nadający się do wielokrotnienia oraz – przynajmniej

stanowią jawny rejestr i każdy posiada dostęp do informacji w nich zawartych¹¹. Wręcz przeciwnie - ustawa ta określa w sposób jednoznaczny krąg podmiotów uprawnionych z mocy ustawy do otrzymania odpisów aktów stanu cywilnego oraz zaświadczeń określonych w art. 79 pkt. 2-3 p.a.s.c.¹², udostępniania ksiąg stanu cywilnego (art. 25 p.a.s.c.) lub otrzymania odpisów po wykazaniu interesu prawnego czy w przypadku organizacji społecznych – interesu społecznego (art. 83 ust. 2 p.a.s.c.). Już na podstawie przytoczonych przepisów możemy określić, że rejestracja stanu cywilnego oparta jest na zasadzie ograniczonej jawności formalnej ksiąg i aktów¹³. Co więcej - ograniczenie jawności uznaje się za zasadę ustrojową tego rejestru¹⁴. W sposób pośredni potwierdza to treść art. 24 p.a.s.c. regulującego sposób przechowywania ksiąg stanu cywilnego i możliwości wyniesienia ich poza lokal urzędu a także § 22 pkt. 1 rozporządzenia wykonawczego regulującego zabezpieczenie aktów stanu cywilnego „przed dostępem osób trzecich.”

Wprowadzenie ograniczonej jawności ksiąg stanu cywilnego z jednej strony słusznie gwarantuje dostęp do danych w nich zawartych jedynie określonym w ustawie p.a.s.c. podmiotom, wprowadzając dodatkowo w art. 83 ust. 2 kryterium w postaci wykazania przez podmioty wnioskujące o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego interesu prawnego, co z drugiej strony wyklucza otrzymanie i wgląd do danych rejestrowych podmiotom nieuprawnionym.

¹¹ Za jawnością tego rejestru opowiedział się J. Jezioro, *Akty stanu cywilnego w: Encyklopedia prawa*, pod red. U. Kaliny-Prasznic, wyd. 4, Warszawa 2007, s. 21

¹² Por. art. 83 ust. 1 p.a.s.c.

¹³ Szerzej na temat jawności ksiąg stanu cywilnego, zob. J. Litwin, *Prawo o aktach stanu cywilnego. Komentarz*, Warszawa 1961, s. 568 i n.; także *Jawność formalna ksiąg wieczystych i innych ksiąg publicznych w prawie polskim*, „Demokratyczny Przegląd Prawniczy” 1947, nr 5, s. 27 i n. Zasada jawności nieograniczonej obowiązywała w ustawach dzielnicowych (por. art. 83 Kodeksu Cywilnego Królestwa Polskiego z 13 czerwca 1825 r., § 16 ust. 2 niemieckiej ustawy o rejestracji stanu cywilnego i o zawieraniu małżeństw).

¹⁴ T. Stawecki, *Rejestry publiczne. Funkcje instytucji*, Warszawa 2005, s. 340

Niewątpliwie ograniczony dostęp do informacji zawartych w aktach stanu cywilnego jest wynikiem szczególnego i poufnego charakteru informacji dotyczących stanu cywilnego osób fizycznych, których akt dotyczy a które to informacje są jednocześnie ich dobrami osobistymi. Udostępnienie więc tych danych osobom nieuprawnionym może budzić poważne wątpliwości i prowadzić do naruszenia dóbr osobistych a także ustawy o ochronie danych osobowych.

Ze względu na szczególnie realizowaną funkcję informacyjną ksiąg stanu cywilnego limitacji podlega również ich przeglądanie. Przepis art. 25 p.a.s.c. daje możliwość kierownikowi usc. udostępniania ksiąg stanu cywilnego upoważnionym przedstawicielom organów państwowych oraz przedstawicielom instytucji naukowych. Stosowanie tego przepisu nie pozwala na zastosowanie wykładni rozszerzającej. Wymóg uzyskania zgody na przeglądanie akt w postaci postanowienia wydanego przez kierownika usc.¹⁵ odnosi się do podmiotów reprezentujących prokuraturę, policję organy samorządu terytorialnego oraz instytucji naukowych. Osoby wymienione w tym przepisie powinny uzasadnić celowość wykorzystania tych akt, np. w ostatnim podanym przypadku uzasadnieniem mogą być prowadzone badania naukowe. Moim zdaniem nieuzasadnione jest twierdzenie, jakoby instytucje naukowe mogły otrzymać odpisy aktów stanu cywilnego¹⁶, gdyż jest to żądanie dalej idące, niemające podstaw ani w komentowanym przepisie ani w dalszych przepisach ustawy. Trudno byłoby uzasadnić celowość wydania odpisu aktu jedynie badaniami naukowymi. Zgoda, o której mowa w przepisie art. 25 p.a.s.c., nie jest wymagana co do pracowników określonego urzędu wojewódzkiego uprawnionych w imieniu wojewody do sprawowania kontroli prawidłowości prowadzenia aktów stanu cywilnego¹⁷.

¹⁵ Zob. art. 7 ust. 1 pkt. 3 p.a.s.c. Na postanowienie o odmowie dostępu przysługuje zażalenie.

¹⁶ Tak E. Pachniewska, w: A. Czajkowska, E. Pachniewska, *Prawo o aktach ...*, s. 215

¹⁷ Zob. § 24 rozporządzenia wykonawczego

Osoby wymienione w art. 83 ust. 1 p.a.s.c., w którym ustawodawca posłużył się kryterium podmiotowym, nie są zobowiązane do uzasadnienia potrzeby wydania odpisu. Zaliczenie do enumeratywnie wskazanego kręgu podmiotów jest samodzielną przesłanką uprawniającą do uzyskania odpisu aktu lub zaświadczenia. Zgodnie z tym przepisem odpisy oraz zaświadczenia określone w art. 79 p.a.s.c. wydaje się na wnioski sądu lub innego organu państwowego, osoby której stan cywilny został w akcie stwierdzony, jej wstępne-go, zstępne-go, rodzeństwa, małżonka lub przedstawiciela ustawowego. Tym samym w każdym przypadku, w którym z wnioskiem o wydanie odpisu lub zaświadczenia wystąpi wymieniony w art. 83 ust. 1 p.a.s.c. podmiot, organ zobowiązany jest je wydać. W tym przypadku możemy przyjąć, iż ustawodawca niejako „z góry” założył, że podmioty enumeratywnie wymienione w ust. 1 posiadają interes prawny bez potrzeby jego wykazywania w odrębnym postępowaniu. Obowiązku wykazania się interesem prawnym w otrzymaniu odpisu aktu urodzenia lub zgonu nie mają również podmioty zgłaszające urodzenie lub zgon. Na marginesie można zaznaczyć, że nie wydaje się odpisów aktów stanu cywilnego unieważnionych, chyba że żąda ich sąd lub prokurator w związku z prowadzonym postępowaniem.

Pomimo zastosowania w art. 83 ust. 1 p.a.s.c. wydawałoby się proste-go kryterium podmiotowego, w praktyce orzeczniczej NSA pojawił się wyrok kwestionujący uprawnienie organów administracji samorządowej do żądania wydania odpisów aktów stanu cywilnego w sprawie dotyczącej odmowy Pełnomocnikowi Urzędu Miejskiego ds. ochrony informacji niejawnych wydania aktu urodzenia osoby sprawdzanej¹⁸. Zdaniem sądu brak jest podstawy prawnej do zrównania statusu organów samorządu terytorialnego z organem administracji państwowej. W literaturze przedmiotu podstawowe trudności związane z wykładnią pojęcia „inny organ państwowy” wynikają z rozbieżno-

¹⁸ Zob. wyrok NSA w Katowicach z dnia 17 września 2003 r., sygn. II SA/Ka 2470/01; pismo MSWiA nr RH-294/CBA/7/99

ści interpretacyjnych, czy pojęcie to ma być rozumiane wąsko przy zastosowaniu wykładni językowej czy wykładnia tego pojęcia ma być oparta o wykładnię systemową i funkcjonalną¹⁹.

Norma zawarta w przepisie art. 83 ust. 2 p.a.s.c. jest również samodzielną podstawą prawną wydania odpisu aktu stanu cywilnego, rozszerzającą krąg osób, którym mogą być wydane odpisy z ksiąg stanu cywilnego lub zaświadczenia, nieodwołującą się w tym przypadku

¹⁹ Na ten temat zob. I. Skrzydło-Niżnik, *Pojęcie „organu państwowego na gruncie art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1986 roku Prawo o aktach stanu cywilnego*, TECHNIKA i USC 2007, nr 4, s. 8-11. Zdaniem tej autorki po zmianach ustrojowych pod rządami Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r. funkcjonujące od 1998 r. na gruncie k.p.a. pojęcie organu administracji państwowej wchodzi niewątpliwie w roku 1986 w skład pojęcia organów państwowych zostało zastąpione szerszym zakresem terminem organu administracji publicznej, pod którym rozumiemy także organy jednostek samorządu terytorialnego, tejsze *Pojęcie „organu państwowego ...*, s. 10. Autorka w dalszej części swojego wywodu zaznacza, że przymiot organów administracji publicznej w znaczeniu funkcjonalnym posiadają - oprócz innych organów państwowych - podmioty, dla których kryterium zbioru desygnatów jest rozstrzygnięcie indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej w drodze decyzji wymieniając np. samorządy zawodowe, rolnicze czy stowarzyszenia. W efekcie autorka dokonała rozszerzenia kręgu podmiotów uprawnionych z art. 83 ust. 1 p.a.s.c. do wydobycia aktu, co nie było zamierzeniem ustawodawcy przy konstruowaniu treści ww. przepisu. Nieprzekonywającym jest powoływanie się na zmiany w treści art. 1 k.p.a. odnosząc je do ustawy p.a.s.c. niejako wprost, nie wspominając już o tym, że ustawodawca w dalszym ciągu posługuje się w tym przepisie terminem organy państwowe, którego znaczenie jest węższe od znaczenia pojęciowego „organy administracji publicznej”. Organy administracji samorządowej, będąc organami administracji publicznej, nie są organami państwowymi. Prawdą jest, że interesujący nas przepis p.a.s.c. wszedł w życie w zupełnie odmiennych realiach ustrojowych pod rządami Konstytucji z 1952 roku, która formułowała zasadę jedności władzy państwowej z funkcjonującą jednolitą administracją państwową, ale w obecnie obowiązującej Konstytucji znajdujemy rozróżnienie pomiędzy organami władzy publicznej jak i organami państwowymi. Mając na uwadze szczególnie dane rejestrowane w księgach stanu cywilnego, rodzaj dokumentu w postaci aktu stanu cywilnego niewłaściwym jest poszerzenie kręgu podmiotów uprawnionych z art. 83 ust. 1 p.a.s.c.

do prostego kryterium podmiotowego, lecz posługującą się zwrotem niedookreślonym w postaci wykazania się przez wnioskodawcę interesem prawnym w jego otrzymaniu. Tak więc innym podmiotom aniżeli te, o których mowa w ust. 1 art. 83 p.a.s.c., ustawodawca niejako „utrudnia” otrzymanie odpisu aktu w postaci formułowania uzasadnienia, w którym wnioskodawca wykaże interes prawny składając przedmiotowy wniosek. **Wykazanie interesu prawnego, jak słusznie zauważa się w orzecznictwie, ma polegać na wskazaniu okoliczności, które w świetle przepisów prawa materialnego kreują ten interes prawny²⁰. Nieprawidłowa jest praktyka żądania wskazania przepisu prawa materialnego, z którego wynika obowiązek przedłożenia odpisu.** Po pierwsze - nie chodzi tu o przytaczanie konkretnych przepisów prawa materialnego a jedynie okoliczności uzasadniające istnienie interesu prawnego wnioskodawcy, po drugie - podmiot wnioskujący nie ma obowiązku przytaczania konkretnego przepisu, z którego wynikałby obowiązek przedłożenia aktu stanu cywilnego. Dla ustalenia istnienia interesu prawnego przepisy prawa materialnego nie muszą w sposób bezpośredni formułować obowiązku przedłożenia określonego odpisu aktu stanu cywilnego. Gdyby jednak wskazał taki przepis, z pewnością wykazałby się interesem prawnym w otrzymaniu odpisu aktu lub zaświadczenia. Nie wydaje się słusznym pogląd, jakoby wskazanie przepisu, z którego wprost wynikałby obowiązek przedłożenia aktu stanu cywilnego, było sprzeczne z dyspozycją art. 83 ust. 2 p.a.s.c., gdyż formułuje on wymóg wykazania się interesem prawnym w wydaniu odpisu a nie jego przedłożenia. Nie można także utożsamiać istnienia interesu prawnego

²⁰ Zob. wyrok WSA w Krakowie z dnia 27 czerwca 2007 r., sygn. III SA/Kr 121/07 (niepubl.); wyrok WSA w Krakowie z dnia 14 stycznia 2008 r., sygn. III SA/Kr 945/07 (opubl. Legalis). W wyroku NSA z 10 grudnia 2001 r. sygn. III SA 1582/01 (opubl. Legalis) sąd stwierdził, że „jeśli urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego nie wymaga przepis prawa, osoba ubiegająca się o wydanie zaświadczenia urzędowo potwierdzającego te fakty lub stan prawny musi wykazać swój interes prawny, aby takie potwierdzenie otrzymać.”

jedynie z takimi sytuacjami, w których konkretny przepis prawa materialnego zezwala na uzyskanie odpisu aktu stanu cywilnego, gdyż taka wykładnia prowadziłaby do istotnej zmiany normy zawartej w art. 83 ust. 2 p.a.s.c. i wniosku, że wydanie odpisu aktu stanu cywilnego może mieć miejsce jedynie wówczas, gdy przepis szczególny tak stanowi, co w efekcie prowadziłoby do zmiany podstawy prawnej wydania odpisu aktu stanu cywilnego, a przepis art. 83 ust. 2 p.a.s.c. dla rozpoznania sprawy byłby nieprzydatny²¹.

Wykazanie interesu prawnego nie jest różnicowane w zależności, czy mamy do czynienia z wydaniem odpisu pełnego czy skróconego. Może więc budzić zdziwienie pogląd, jakoby podmiot wnoszący o wydanie odpisu pełnego miał obowiązek wykazać interes prawny w jego otrzymaniu a podmiot ubiegający się o wydanie odpisu skróconego, z tego względu, że zawarte są w nim ograniczone dane osobowe, był jedynie zobowiązany do uprawdopodobnienia istnienia takiego interesu²². Uprawdopodobnienie nie daje pewności, czy mamy do czynienia z wnioskiem pochodzącym od osoby posiadającej uzasadnione podstawy do żądania wydania odpisu aktu stanu cywilnego. Mamy więc wątpliwość w tym przypadku co do istnienia interesu prawnego a w takiej sytuacji przepis art. 83 ust. 2 p.a.s.c. nie daje podstawy do wydania odpisu aktu stanu cywilnego. Przytoczony przepis nie daje możliwości jedynie uwiarygodnienia interesu prawnego, ale obowiązek wykazania się nim we wniosku o wydanie odpisu zarówno zupełnego jak i skróconego.

Interesem prawnym powinny wykazać się również osoby wnioskujące o wydanie odpisu dokumentu z akt zbiorowych²³.

Słowo interes pochodzi z języka łac. *intersum, interesse* – oznacza dosłownie „być między, znajdować się między, brać udział”. W szerszym tego słowa

²¹ Zob. uzasadnienie wyroku WSA w Krakowie z dnia 27 czerwca 2007 r. sygn. III SA/Kr 121/07 (niepubl.)

²² Tak E. Pachniewska, w: A. Czajkowska, E. Pachniewska, *Prawo o aktach ...*, s. 215

²³ Zob. § 15 pkt. 5 rozporządzenia wykonawczego

znaczeniu „być czynnym, uczestniczyć w czymś”. Gdy mówiono: *Rei publicae interest* (D. 23, 3, 2), to miano na myśli udział, jaki Rzeczpospolita ma w swoim stosunku do osoby lub do pewnej czynności, natomiast *Quod privatim interest* oznaczał udział jednostki w pewnym stosunku życiowym. **Mieć interes to znaczy mieć subiektywną potrzebę.**

Dotychczasowe propozycje teorii prawa, odwołujące się do pojęcia interesu, są raczej skromne i niewystarczające. Jeżeli prowadzono dyskurs prawniczy nad interesem w naukach dogmatyczno-prawnych, to nie obejmował on ustawy prawo o aktach stanu cywilnego. Na gruncie interesującego nas przepisu art. 83 ust. 2 p.a.s.c. nie dopracowano się nawet próby wyjaśnienia, czym jest interes prawny w wydobyciu odpisów aktu stanu cywilnego i zaświadczeń o dokonanych wpisach w księgach stanu cywilnego. Dokonując wykładni tego przepisu, jedynie posiłkowo można skorzystać z bogatego orzecznictwa i literatury w odniesieniu do pojęcia (interesu) na gruncie art. 28 k.p.a. pamiętając, że przepis ten jest normatywną częścią innego aktu prawnego, którego treścią, zdaniem J. Borkowskiego, jest publiczne prawo podmiotowe, rozumiane jako przyznanie jednostce przez przepis prawa konkretnych korzyści, które można realizować w postępowaniu administracyjnym, bo orzeka się o nich przez wydanie decyzji administracyjnej²⁴.

W kodeksie postępowania administracyjnego ustawodawca wielokrotnie posługuje się zarówno pojęciem „interesu prawnego” (*gravamen*) jak i „interesu społecznego” nie nadając im normatywnego określenia. Posłużenie się w aktach normatywnych zwrotami niedookreślonymi wymaga z reguły skomplikowanych zabiegów interpretacyjnych. Pojęcie interesu prawnego stanowi zasadniczy element ustalenia zasadności udzielenia ochrony prawnej dla osiągnięcia pewnych korzyści. W nauce prawa wskazuje się, że dla uzyskania statusu strony w danym postępowaniu konieczne jest ustalenie, że przyszła decyzja administracyjna

będzie kształtować sytuację prawną danego podmiotu. Pojęcie strony jest jednak kategorią wyłącznie prawa procesowego i nie występuje poza jurysdykcyjnym postępowaniem, natomiast pojęcie interesu prawnego jest z reguły definiowane jako kategoria prawa materialnego. Trzeba pamiętać, że przepis art. 28 k.p.a. nie może być interpretowany w oderwaniu od przedmiotu postępowania administracyjnego wyznaczonego postanowieniami art. 1 pkt. 1 i 2 k.p.a. Jedynie wtedy, gdy na podstawie przepisów prawa materialnego organ administracyjny będzie uprawniony do rozstrzygnięcia o sytuacji prawnej adresata, ten ostatni dysponuje interesem prawnym lub obowiązkiem kwalifikującym go jako stronę postępowania administracyjnego²⁵. Również w wyroku NSA w Warszawie z dnia 5 października 1998 r., sygn. akt II SA 1104/98, sąd ten przyjął, iż pojęcie strony może być wyprowadzone tylko z konkretnej normy prawnej, która może stanowić podstawę do sformułowania interesu lub obowiązku. Kwalifikacja, czy określony podmiot posiada status strony, powinna być poprzedzona ustaleniem, czy sprawa, której postępowanie dotyczy lub ma dotyczyć, jest

²⁵ Por. wyrok NSA z dnia 10 sierpnia 2001 roku, sygn. akt I SA 511/00 (niepubl.); wyrok WSA w Warszawie z dnia 9 września 2004 r. sygn. IV SA 513/03 (opubl. Legalis); wyrok WSA w Warszawie z dnia 15 września 2004 r., sygn. 6 II SA 2923/03 (opubl. Legalis). W wyroku NSA z dnia 27 września 1999 roku, sygn. akt IV SA 1258/98 (niepubl.) sąd stwierdził, że „dopuszczenie przez organ administracji publicznej jakiejś osoby do udziału w postępowaniu przezeń prowadzonym nie czyni z niej automatycznie strony tego postępowania w rozumieniu art. 28 k.p.a. O tym bowiem, czy jest się stroną danego postępowania administracyjnego, nie decyduje sama wola czy subiektywne przekonanie danej osoby, bądź dopuszczenie jej przez organ do udziału w nim, ale okoliczność, czy istnieje przepis prawa materialnego pozwalający zakwalifikować interes danej osoby jako interes prawny”. Od tak pojmowanego interesu prawnego, zdaniem WSA, należy odróżnić interes faktyczny, to jest sytuację, w której dany podmiot (osoba) jest wprawdzie bezpośrednio zainteresowany rozstrzygnięciem sprawy administracyjnej, nie może jednak tego zainteresowania poprzeć przepisami prawa, mającego stanowić podstawę skierowanego żądania w zakresie podjęcia stosownych czynności przez organ administracji

sprawą administracyjną w rozumieniu przywołanych przepisów k.p.a. Jeśli więc osoba zainteresowana złoży wniosek o wszczęcie postępowania administracyjnego i wydanie decyzji w sprawie administracyjnej załatwianej w innej formie prawnej niż decyzja administracyjna np. w formie czynności materialno-technicznej, postępowanie nie zostanie związane, zaś wnioskodawca nie uzyskuje statusu strony w rozumieniu k.p.a. Warto zauważyć, że organ, wydając na podstawie art. 83 ust. 2 p.a.s.c. odpis aktu lub zaświadczenie, nie wydaje decyzji. Jest to więc czynność mająca charakter czynności materialno-technicznej, zaś odmowa wydania zaświadczenia następuje w myśl art. 219 k.p.a. nie w drodze decyzji lecz postanowienia. Ten sposób załatwienia sprawy może budzić poważne zastrzeżenia biorąc pod uwagę, że formę postanowienia przybiera zgoda wojewody na wyniesienie ksiąg stanu cywilnego poza lokal urzędu (art. 24 p.a.s.c.), zezwolenie kierownika usc. na przeglądanie akt stanu cywilnego upoważnionym przedstawicielom organów państwowych oraz instytucjom naukowym (art. 25 p.a.s.c.) czy też zastąpienie zaginionej lub zniszczonej książki (lub jej części) jej odpisem (art. 89 p.a.s.c.). Odmowa wydania odpisu aktu stanu cywilnego natomiast jest dokonywana w formie decyzji na podstawie ogólnego przepisu art. 7 ust. 1 pkt 2 p.a.s.c. Nie wydaje się, aby była to forma właściwa, gdyż przepis ten dotyczy czynności związanych z rejestracją stanu cywilnego, mających lub mogących mieć wpływ na stan cywilny osób²⁶. Niewydanie odpisu aktu stanu cywilnego innym osobom niewymienionym w art. 83 ust. 1 p.a.s.c. takiego wpływu nie ma.

W postępowaniu administracyjnym interes prawny może polegać na możliwości przysporzenia pewnej korzyści oraz na ochronie od zmniejszenia lub utraty wartości już istniejącej²⁷. Osoba staje się stroną, jeżeli jej interes, inaczej

²⁴ J. Borkowski, w: B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2005, s. 224

²⁶ Odmienne por. uzasadnienie wyroku WSA we Wrocławiu z dnia 11 października 2007 r., sygn. III SAB/Wr 12/07 (Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych)

²⁷ W. Klonowiecki, *Strona w postępowaniu administracyjnym*, Lublin, 1938, s. 17

korzyść konkretna natury materialnej lub moralnej powszechnie uznana, jest prawnie chroniona²⁸. Wynika z tego, że **interes prawny musi być chroniony a więc musi być zabezpieczona jego możliwość urzeczywistnienia**. Interes ten ma być chroniony w postępowaniu administracyjnym. Zabezpieczenie tego interesu może polegać na umożliwieniu czynnego lub biernego zachowania się posiadacza interesu przez czynne lub biernie zachowanie innych osób fizycznych lub prawnych. Profesor W. Klonowiecki wyróżnił dwa podmioty działające w postępowaniu administracyjnym, tj. władzę i stronę. Rolą organu administracji w postępowaniu administracyjnym jest ochrona interesu prawnego strony, polegająca na szanowaniu go przy działaniach władzy, ale również na umożliwieniu jego realizacji na skutek działań władzy²⁹. Jeżeli interes prawny ma być chroniony, to musi istnieć przepis prawny zapewniający ochronę, realizację tego interesu, przepis o charakterze publiczno-prawnym, gdyż jedynie taki interes może być realizowany w postępowaniu administracyjnym³⁰. Jeżeli więc normy prawne zapewniają ochronę jakiegoś interesu, zapewniają jego realizację w oparciu o przepis prawa i na tej podstawie strona może żądać od władzy tej ochrony a zatem ma roszczenie prawne w tym względzie. Zdaniem W. Klonowieckiego tak rozumiany prawnie chroniony interes uznać należy za prawo podmiotowe. Ujęcie w taki sposób interesu prawnego wpływa na określenie strony w postępowaniu administracyjnym, gdzie strona jest osobą

zainteresowaną biorącą udział w sprawie w celu realizacji swych praw podmiotowych publicznych³¹. W przeciwieństwie do prawa podmiotowego władza nie ma obowiązku zaspokoić tego interesu, musi jednak wydać merytoryczną decyzję³². Kategoria interesu prawnego jest podstawowym i koniecznym, lecz niewystarczającym, warunkiem do uznania określonej sytuacji obywatela za jego publiczne prawo podmiotowe³³. Instytucja publicznych praw podmiotowych zawiera w sobie uprawnienie podmiotu/jednostki do żądania od administracji publicznej określonego sposobu zachowania, zaniechania czy też znoszenia. Stanowi kategorię szerszą w stosunku do pojęcia interesu prawnego, gdyż w konstrukcji publicznych praw podmiotowych zawiera się pojęcie interesu prawnego oraz dodatkowo roszczenie stanowiące mechanizm zabezpieczający jego realizację w systemie prawa.

W nauce prawa administracyjnego mówimy o tzw. interesie indywidualnym jednostki, w ramach którego dokonuje się podziału dychotomicznego na interes prawny i interes zwykły, zwany faktycznym, oraz interes zbiorowy. Interesy zbiorowe wynikają z faktu pozostawania jednostki w określonych wspólnotach. Interes indywidualny jest relacją pomiędzy stanem obiektywnie istniejącym a oceną tego stanu z punktu widzenia korzyści, jaką on przynosi, ewentualnie może przynieść, jednostce³⁴. W ocenie E. Iserzona „interes może być albo tylko stanem faktycznym, a mianowicie stanem psychicznym, emocjonalnym jednostki, jej pragnieniem zachowania lub osiągnięcia pewnego stanu rzeczy, lub też stanem prawnym wynikającym z normy prawnej, stwarzającym dla jednostki roszczenie prawne. Jeżeli strona zainteresowana, niebędąca stroną, nie może wykazać

się roszczeniem prawnym (lub prawnie chronionym interesem” - który jest z istoty swojej tym samym roszczeniem prawnym), jej >>interes<< jest tylko faktycznym stanem emocjonalnym (pragnieniem)³⁵.

W doktrynie zaprezentowano pogląd, że art. 83 ust. 2 p.a.s.c. zawiera normy prawne, z których wynikają publiczne prawa podmiotowe, których beneficjentami są odpowiednio inne osoby niż te wymienione w ust. 1 art. 83 p.a.s.c., które wykażą interes prawny a w odniesieniu do organizacji społecznych – interes społeczny. W procesie stosowania prawa kierownik usc. lub jego zastępca są zobowiązani do ustalenia, czy uzasadnione jest subiektywne przekonanie strony, że w obowiązującym systemie prawnym istnieje przepis prawny, który w zestawieniu z konkretnym stanem faktycznym, istotnym dla wnioskującego, daje wyinterpretować pewną zobiektywizowaną korzyść polegającą na prawnie uzasadnionej możliwości dostępu do odpisów aktów stanu cywilnego i odpowiednich zaświadczeń³⁶.

Pojęcie „interes społeczny”, podobnie jak i „interes prawny”, będąc pojęciem nieostrym, którym posłużył się ustawodawca w art. 83 ust. 2 p.a.s.c. przybiera postać zwrotu niedookreślonego w wypowiedzi normatywnej, w której hipoteza czy dyspozycja są niedookreślone, pozostawiając ocenę danego stanu faktycznego organowi stosującemu prawo. W systemie prawa stanowionego klauzula odsyłająca, np. w postaci interesu społecznego, jest konstrukcją normatywną, wyraźnie zawartą w tekście aktu prawnego, przez którą prawodawca komunikuje się z adresatami norm co do uwzględnienia kryteriów pozaprawnych w decyzjach stosowania prawa czy w zachowaniach „przestrzegania” prawa. Mimo, że odesłanie takie wiąże się z wykorzystaniem kryteriów pozaprawnych (nie określonych prawnie), samo jest kategorią prawną (kategorią prawa pozytywnego)³⁷.

²⁸ Tamże

²⁹ Tamże

³⁰ Tak też W. Czaplinski, *Nowe prawo o postępowaniu administracyjnym*, Warszawa 1929, s. 21. W orzecnictwie sądów administracyjnych zwrócono uwagę na występowanie związku między sferą indywidualnych praw i obowiązków określonego podmiotu a sprawą administracyjną, w której może nastąpić konkretyzacja tych uprawnień i obowiązków, por. wyrok NSA w Katowicach z dnia 17 września 2003 r., sygn. II SA/Ka 2470/01; uchwała NSA z dnia 3 lutego 1997 r., sygn. OPS 9/96, ONSA 1997, nr 3, poz. 102; uchwała NSA z dnia 11 października 1999 r., sygn. OPS 11/99, ONSA 2000, nr 1, poz. 6; uchwała NSA z dnia 26 listopada 2001 r., sygn. OPK 19/01, ONSA 2002, nr 2, poz. 68

³¹ W. Klonowiecki, *Strona w postępowaniu administracyjnym*, Lublin, 1938, s. 19

³² Tamże s. 20

³³ W. Jakimowicz, *Publiczne prawa podmiotowe*, Zakamycze 2000, s. 126

³⁴ Zob. rozważania na ten temat I. Niżnik-Dobosz, *Pojęcie „interesu prawnego” i „interesu społecznego” w świetle postanowień art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1986 roku Prawo o aktach stanu cywilnego*, TECHNIKA i USC 2008, nr 1, s. 4 – 7

³⁵ E. Iserzon, *Ochrona interesów jednostki ...*, s. 25

³⁶ Por. I. Niżnik-Dobosz, *Pojęcie „interesu prawnego” i „interesu społecznego” ...*, s. 8

³⁷ Por. M. Wyrzykowski, *Pojęcie interesu społecznego w prawie administracyjnym*, Warszawa

W postępowaniu administracyjnym zwrotem tym ustawodawca posłużył się w końcowej części art. 7 k.p.a. Przepis ten zawiera procesową zasadę uwzględniania m.in. interesu społecznego przy rozstrzygnięciu sprawy, w drodze tzw. uznania administracyjnego, stanowiącą wskazówkę interpretacyjną w odniesieniu do przepisów prawa procesowego, jak i do stosowania norm prawa materialnego³⁸. W doktrynie, jak zauważa T. Woś, „trudno pokusić się o określenie pojęcia interesu społecznego *in genere*. Jest to kategoria zmienna zarówno w czasie, jak i różna w różnych obszarach prawa administracyjnego, dodatkowo silnie zabarwiona politycznie”³⁹. Pod tym pojęciem rozumie się np. „działanie dla zapewnienia np. potrzeb bytowych, wychowawczych, zdrowotnych kulturalnych określonych grup społecznych, jeżeli działania te są podejmowane w interesie lub przy akceptacji państwa”⁴⁰. Pojęcie „interes społeczny” nie może być identyfikowane z interesem ekonomicznym lub fiskalnym⁴¹. Reguła wyrażona w art. 7 *in fine* k.p.a. ma zastosowanie we wszystkich sprawach, gdy norma prawna nie przewiduje obowiązku określonego zachowania się organu, lecz możliwość wyboru sposobu załatwienia sprawy. Jednak stosowanie jej wymaga ostrożności. Jak zauważył NSA „w aspekcie art. 7 k.p.a., to jest zasady uwzględnienia interesu społecznego i słusznego interesu strony, należy mieć na względzie, że korzystanie z uprawnień w sposób niezgodny z prawem, przez

1986 s. 48 i n. Szerzej zob. L. Leszczyński, *Tworzenie generalnych klauzul odsyłających*, Lublin 2000; M. Zdyb, *Prawny interes jednostki w sferze materialnego prawa administracyjnego. Studium teoretyczno-prawne*, Lublin 1991

³⁸ Zob. wyrok NSA z 11 czerwca 1981 r., sygn. SA 820/81, ONSA 1981, nr 1 poz. 57 z glosą J. Łętowskiego, OSPiKA 1981, nr 1-2, poz. 22; wyrok NSA z 23 czerwca 1995 r., sygn. SA/Wr 2744/94 (niepubl.)

³⁹ Tenże, *Obowiązek uwzględniania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli w toku postępowania administracyjnego (art. 7 in fine KPA)*, *Krakowskie Studia Prawnicze* 1987, nr 20, s. 15

⁴⁰ E. Pachniewska, w: A. Czajkowska, E. Pachniewska, *Prawo o aktach ...*, s. 215

⁴¹ Por. Wyrok SN z 24 czerwca 1993 r., sygn. III ARN 33/93, PIP 1994, nr 9, s. 111 z glosą M. Wierzbowskiego

prawo zabroniony, w tym zwłaszcza zagrażający konstytucyjnie chronionym dobrom innych obywateli, zarówno narusza interes społeczny, jak i powoduje, że interes naruszającego nie może być uznany za słuszny”⁴².

Nasuwa się więc istotne pytanie, przenosząc rozważania na grunt ustawy p.a.s.c., jaki interes społeczny oparty o jaki stan faktyczny uzasadnia wydanie odpisu aktu stanu cywilnego organizacji społecznej. Odpowiedzi należy poszukiwać przy uwzględnieniu podstawowej zasady ustrojowej rejestracji stanu cywilnego, tj. zasady ograniczonej jawności informacji zawartych w rejestrze. Trzeba także mieć na uwadze, aby wydobywanie aktu stanu cywilnego i informacje w nim zawarte nie naruszyły interesu osób, których akt dotyczy.

W poglądach na źródło danego interesu prawnego w doktrynie prawa administracyjnego i orzecznictwie sądów administracyjnych przeważa pogląd, że źródłem takim są odpowiednie normy prawa materialnego⁴³ o charakterze powszechnie obowiązującym o randze ustawy⁴⁴. Z tym jednak, że źródłem interesu prawnego, o którym mówi art. 28 k.p.a., mogą być nie tylko przepisy prawa administracyjnego, ale także prawa cywilnego materialnego np. prawa rzeczowego⁴⁵ czy prawa cywilnego procesowego⁴⁶. W nauce prawa pojęcie

⁴² Zob. wyrok z 6 lutego 1995 r., sygn. IISA 1835/93, ONSA 1996, nr 1, poz. 36. W wyroku z dnia 22 lutego 1995 r., sygn. SA/Ka 157/94, Przewgląd Orzecznictwa Podatkowego 1997, nr 2, poz. 37, NSA stwierdził, że w przypadku konfliktu (sprzeczności) interesu społecznego ze słusznym interesem obywateli załatwienie sprawy przez organ administracji publicznej powinno być wyrazem pogodzenia tych interesów. Z kolei SN w wyroku z dnia 18 listopada 1993 r., sygn. III ARN 49/93, OSNC 1994, nr 9, poz. 181, podkreślił, że interes społeczny i słuszny interes obywateli są prawnie równorzędne

⁴³ Por. Z. Janowicz, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa – Poznań 1995, s. 110 i n.; wyrok WSA Warszawa z dnia 1 czerwca 2005 r. sygn. II SA/Wa 1928/04 (opubl. Legalis)

⁴⁴ M. Zdyb, *Prawny interes jednostki w sferze materialnego prawa administracyjnego*, Lublin 1991

⁴⁵ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 13 lipca 2004 r., sygn. 6 II SA 1237/03 (opubl. Legalis)

⁴⁶ Wyrok SN z dnia 1 grudnia 1994 r.,

interesu było przedmiotem zainteresowania prawników–cywilistów w okresie przedwojennym⁴⁷. Obecnie uważa się, że interes prawny stanowi samodzielną przesłankę poszukiwania ochrony sądowej przy wytoczeniu powództwa o ustalenia prawa lub stosunku prawnego przez wyraźne brzmienie art. 189 kpc. Pojęcie interesu prawnego w ustaleniu w procesie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego powinno być wykładane z uwzględnieniem szeroko rozumianego dostępu do sądu w celu zapewnienia ochrony prawnej w takiej postaci, opartej jednak na istnieniu rzeczywistej potrzeby jej udzielenia⁴⁸. Także w niektórych przypadkach wytoczenia powództwa o zasądzenie sąd udzieli swojej ochrony także wówczas, gdy po stronie danego podmiotu zachodzi interes w jej uzyskaniu⁴⁹.

Interes prawny, jeżeli ma być fragmentem rzeczywistości prawnej, musi zostać skonkretyzowany przez zainteresowany podmiot i przypisany konkretnemu podmiotowi, co do którego zostanie ustalony bezpośredni wpływ decyzji sądowej albo administracyjnej na jej status prawny. **W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz doktrynie przyjmuje się, że interes prawny nie zachodzi z reguły, gdy zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw**⁵⁰. Wydaje się, że odmowa wydania odpisu aktu stanu cywilnego

sygn. III ARN 64/94 (OSNIAPi US 1995, nr 10, poz. 118)

⁴⁷ Szerzej zob. J. Zajkowski, *Wstęp do badań nad pojęciem interesu w prawie i procesie cywilnym*, 1935

⁴⁸ Wyrok SN z dnia 20 lutego 2003 r., sygn. I CKN 58/01 (niepubl.)

⁴⁹ Tak Uchwała w pełnym składzie Izby Cywilnej SN z dnia 17 grudnia 1960 r. I CO 24/60 (NP 1961, nr 11, s. 1472). Na ten temat W. Broniewicz, *Interes prawny przy powództwie o zasądzenie*, ZN UŁ, Nauki Humanistyczno-Społeczne 1964, seria 1, z. 37, s. 132 i n.

⁵⁰ Zob. wyrok SN z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 201/97, (Monitor Prawniczy 1998, Nr 2, str. 5); wyrok SN z dnia 2 stycznia 1998 r., sygn. II CKN 572/97, wyrok SN z dnia 5 października 2000 r. sygn. II CKN 750/99 (niepubl.); wyrok SN z dnia 29 marca 2001 r., sygn. I PKN 333/00, (Prok. i Pr. 2002/2/43); wyrok SN - Izba Cywilna z 22 listopada 2002 r., sygn. IV CKN 1519/00 (niepubl.)

podmiotom niewymienionym w art. 83 ust.1 p.a.s.c. nie będzie miała negatywnych skutków, gdyż w toku postępowania cywilnego czy sądowno-administracyjnego sąd ma uprawnienie do żądania wydania każdego dokumentu, jaki jest w posiadaniu właściwego urzędu stanu cywilnego, w tym i odpisu aktu stanu cywilnego (art.250 § 1 zd. drugie kpc.)⁵¹. W wielu wypadkach wystarczające okazać się może wydanie zaświadczenia o odpowiedniej treści, zawierającego potrzebne informacje dla strony lub potwierdzenie informacji, ewentualnie pouczenie, że wnioskodawca może po złożeniu do sądu wniosku wystąpić bezpośrednio do organu o przesłanie odpisu do sygnatury toczącej się sprawy. Sądy często nie wykluczają możliwości wydania odpisu zarówno na wniosek sądu jak i zainteresowanego podmiotu, nie zastanawiając się nad zasadnością wprowadzenia do obrotu aktu stanu cywilnego.

Interes prawny a więc nie emocjonalny, gospodarczy lub czysto faktyczny w nauce prawa cywilnego procesowego, może być bezpośredni albo pośredni pozostający obok istoty oraz skutków mającego zapasć rozstrzygnięcia. W sprawach niemajątkowych interes prawny ma w zasadzie charakter niemajątkowy. W sprawach niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego przyjmuje się np. że interes prawny musi mieć charakter osobisty i bezpośredni, dlatego w sprawie o ustalenie ojcostwa nie jest dopuszczalne zgłoszenie interwencji ubocznej (po stronie kuratora) spadkobierców domniemanego ojca, natomiast dopuszczalna jest interwencja uboczna jego dzieci⁵². Interes prawny musi istnieć obiektywnie, aby uzasadnić żądanie ustalenia prawa lub stosunku prawnego.

⁵¹ Zdaniem jednak WSA w Krakowie „z faktu iż sąd może wystąpić do organu o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego nie można pozbawić zainteresowanej osoby możliwości uzyskania takiego odpisu jeżeli wykaże interes prawny” zob. uzasadnienie wyrok WSA w Krakowie z dnia 27 czerwca 2007 r., sygn. III SA/Kr 121/07

⁵² Zob. Uchwała Izby Cywilnej SN z 30 września 1975r., sygn. III CZP 18/75, (OSNCP 1976, nr 7-8, poz. 150)

W orzecznictwie przyjmuje się, że interes prawny powoda o wytoczeniu powództwa o ustalenie może zależeć także od celowości dążenia do ustalenia prawa lub stosunku prawnego w postępowaniu procesowym. Jeżeli ten cel jest osiągnięty w postępowaniu nieprocesowym, np. jeżeli uznanie dziecka nie miało miejsca, wykreślenie go z aktu stanu cywilnego następuje po przeprowadzeniu postępowania o prostowanie aktu stanu cywilnego, to brak interesu prawnego powoda w wytoczeniu powództwa o ustalenie⁵³.

Interes prawny w postępowaniu nieprocesowym nie wynika z reguły tak jak w procesie z naruszenia lub zagrożenia sfery prawnej wnioskodawcy, lecz z pewnych zdarzeń prawnych, które wywołują konieczność uregulowania, i rodzi obiektywną potrzebę wszczęcia postępowania.

Interes prawny w nauce prawa jest rozumiany jako „prawo do postępowania” w znaczeniu czysto procesowym⁵⁴ lub jako interes chroniony prawem materialnym w znaczeniu przyjmowanym w teorii strony w sensie obiektywnym⁵⁵. Cechami tego interesu będzie to, że jest on indywidualny, konkretny, realny tzn. musi istnieć rzeczywiście w dacie stosowania danych przepisów prawa materialnego, aktualny i sprawdzalny obiektywnie a jego istnienie znajduje potwierdzenie w okolicznościach faktycznych, będących przesłankami zastosowania przepisu prawa materialnego⁵⁶. O istnieniu interesu prawnego decydują, w myśl ugruntowanych poglądów orzecznictwa NSA, przepisy prawa materialnego przyznające stronie konkretne, indywidualne i aktualne korzyści⁵⁷. W orzecznictwie dodaje się

⁵³ Wyrok SN z 15 grudnia 1983 r., sygn. IICR 406/83 (OSNCP 1986, nr 15, poz. 155)

⁵⁴ M. Zimmermann, *Z rozważań nad postępowaniem jurysdykcyjnym ...*, s. 442

⁵⁵ T. Bigo, *Ochrona interesu indywidualnego ...*, s. 467

⁵⁶ J. Borkowski, w: B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2005, s. 224

⁵⁷ Por. wyrok NSA w Warszawie z dnia 26 listopada 1998 r., sygn. akt II SA 1390/98 (niepubl.); wyrok WSA w Warszawie z dnia 1 grudnia 2004 r., sygn. II SA 4537/03 (opubl. Legalis)

ponadto, że powinien on bezpośrednio dotyczyć sfery prawnej podmiotu⁵⁸, nie może to być interes tylko przewidywany w przyszłości ani też hipotetyczny⁵⁹ ale dający się obiektywnie stwierdzić, aktualny nie ewentualny.

Tak w orzecznictwie Najwyższego Trybunału Administracyjnego jak i obecnie w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego czy Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w celu ustalenia istnienia i zakresu prawnie chronionego interesu słusznie

⁵⁸ Por. wyrok NSA z dnia 23 maja 1994 r., sygn. I SA 979/93 (ONSA 1995, nr 1 poz. 50). WSA w Gdańsku w wyroku z dnia 24 maja 2007 r., sygn. III SA/Gd 160/07 (niepubl.), błędnie wyinterpretował interes prawny na gruncie art. 83 ust 2 p.a.s.c. stwierdzając, że „interesu prawnego wierzyciela spadkodawcy w uzyskaniu odpisu skróconego aktu zgonu spadkodawcy–dłużnika upatrywać należy bowiem w szerszym aspekcie tj. mając na uwadze ogólny interes danego podmiotu w zainicjowaniu stosownego postępowania spadkowego celem ustalenia kręgu spadkobierców, o którym mowa w art. 1025 § 1 kc.”. Równie szeroko interes prawny określił WSA w Gdańsku w wyroku z dnia 14 czerwca 2007 r., sygn. III SA/Gd 158/07 (Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych), stwierdzając, że „interes prawny w uzyskaniu odpisu aktu zgonu ma każdy na czyją sferę praw i obowiązków bezpośredni wpływ ma śmierć innej osoby.”

⁵⁹ Por. wyrok NSA z dnia 19 marca 2002 r., sygn. IV/SA 1132/00 (niepubl.) oraz cyt. tam orzecznictwo i literaturę. W uzasadnieniu wyroku WSA w Gdańsku z dnia 24 października 2007 r., sygn. III SA/Gd 312/07 (Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych), czytamy „nie ulega wątpliwości, iż ustalenie czy i kiedy wierzyciel zainicjuje stosowne postępowanie klauzulowe nie stanowi przedmiotu badania organu administracyjnego. Nie pozbawia to jednak wskazanego przez skarżącego interesu prawnego cech realności a tym bardziej nie czyni go nieprzewidywalnym lub hipotetycznym, gdyż istnienie interesu w wydobyciu aktu małżeństwa wynika w istocie ze stosunku zobowiązaniowego łączącego dłużnika ze skarżącym, natomiast moment ewentualnej realizacji uprawnień wynikających z tego stosunku jak i ich zakres ma znaczenie drugorzędne”. W postępowaniu klauzulowym jak twierdzi NSA Ośrodek Zamiejscowy w Katowicach w wyroku z dnia 2 września 2003 r. sygn. II SA/Ka 2281/01 (niepubl.) „wbrew twierdzeniom art.83 ust. 2 p.a.s.c. nie stanowi o istnieniu interesu prawnego, a jedynie odsyła do tego pojęcia, a interes prawny winien wynikać z zapisu prawa materialnego, którym wszak nie jest ani art. 785 kpc. ani też art. 787 § 1 kpc.”

odsyla się do ustaw prawa materialnego, nie precyzując jednak treści omawianego określenia. Jeżeli ustawodawca posługuje się sformułowaniem interesu prawnego lub interesu społecznego, to czyni to z reguły w sprawach oddanych organowi administracyjnemu, co trzeba podkreślić, do swobodnego a nie do dowolnego uznania. Prawnie chronionego przepisu nie będzie wówczas, gdy w przepisach prawa administracyjnego nie będzie podstawy prawnej a w okolicznościach sprawy podstawy faktycznej do zaspokojenia tego interesu w drodze decyzji administracyjnej.

Organy stosujące przepis prawny powinny samodzielnie dokonywać oceny, czy podmiot wnoszący o wydanie odpisu aktu legitymuje się interesem prawnym. Przesłanką powstania indywidualnego konkretnego i realnego interesu nie jest np. wszczęcie przed sądem stosownego postępowania w sprawie nabycia spadku po zmarłym dłużniku. Oczywiście wierzyciel spadkodawcy posiada interes prawny w stwierdzeniu nabycia praw do spadku po swoim dłużniku. Ale czy tym samym posiada interes, o którym mowa w art. 83 ust. 2 p.a.s.c.? Wydaje się zasadne rozróżnienie obu tych interesów na gruncie art. 1025 § 2 kc. i art. 83 ust. 2 p.a.s.c.⁶⁰ Zdaniem jednak WSA w Bydgoszczy „interes prawny w uzyskaniu danych osobowych o spadkobiercach nie wynika z samego faktu wszczęcia postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, ale z samego istnienia wierzytelności wnioskodawcy, która może być zrealizowana poprzez ustalenie, na kogo przeszły obowiązki majątkowe zmarłego dłużnika”⁶¹.

Niewłaściwą jest praktyka niektórych urzędów stanu cywilnego uzależniająca wykazanie interesu prawnego w wydaniu odpisu aktu stanu cywilnego od uprzedniego wszczęcia przez wnioskodawcę postępowania sądowego, które miałyby przesądzać o istnieniu tego interesu. Praktyka taka prowadzi do wykładni sprzecznej z przepisem art. 83 ust. 2 p.a.s.c.

Księgi stanu cywilnego stanowiące rejestr osób fizycznych są oparte na zasadzie ograniczonej jawności; na kierowniku urzędu stanu cywilnego spoczywa obowiązek właściwego ich przechowywania i udostępniania czy wydawania odpisów aktów stanu cywilnego. Prezentowany przepis art. 83 ust.1 i 2 p.a.s.c. dokonuje „reglamentacji” dostępności do odpisów aktów stanu cywilnego i zaświadczeń o dokonanych w księgach stanu cywilnego wpisach lub ich braku. Przepisy odnoszące się do wydawania tych odpisów są zredagowane w sposób niejasny, zmuszający kierownika usc. do dokonywania oceny pod kątem występowania interesu prawnego po stronie podmiotu składającego wniosek o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego. Organy stosujące przepis prawny powinny samodzielnie dokonywać oceny, czy podmiot wnoszący o wydanie odpisu aktu legitymuje się interesem prawnym. Jest to trudne zadanie tym bardziej, że nie ma w doktrynie prawa administracyjnego jasno wypracowanego stanowiska w oparciu o jakie kryterium należy dokonać tej oceny.

Z naciskiem należy podkreślić, że chodzi tutaj o rozumienie interesu prawnego do wydania odpisu aktu stanu cywilnego przy uwzględnieniu podstawowych zasad rządzących rejestracją stanu cywilnego, a nie interesu wywodzonego z pojęcia strony z art. 28 k.p.a. pomimo, że jest kategorią normatywną mającą swoje źródło w przepisach regulujących sposób załatwienia sprawy ściśle związaną z przedmiotem prowadzonego postępowania, gdyż wpływa on z przepisów ustrojowych, a nie tylko przepisów prawa materialnego czy przepisów prawa procesowego zarówno administracyjnego jak i cywilnego.

Osoba żądająca wydania odpisu, powinna we wniosku wskazać okoliczności, które w świetle przepisów prawa materialnego kreują ten interes prawny a nie przepis, z którego wprost by wynikał obowiązek przedłożenia aktu stanu cywilnego.⁶² Należy zwrócić uwagę, czy w konkretnej sprawie nie mamy do czynienia jedynie z interesem faktycznym, dlatego należy bardzo ostrożnie i wnikliwie oceniać istnienie interesu prawnego we wniosku o wydanie

odpisu aktu podmiotowi, który uzasadnia jego wydanie potrzebne do toczącego się postępowania. Interes faktyczny nie daje podstaw do żądania wydania odpisu aktu stanu cywilnego lub zaświadczenia z akt stanu cywilnego. Przez interes faktyczny rozumiemy sytuację, w której określony podmiot jest wprawdzie bezpośrednio zainteresowany rozstrzygnięciem sprawy administracyjnej, nie może jednak tego zainteresowania poprzeć przepisami prawa powszechnie obowiązującymi, mającymi stanowić podstawę żądania od organów administracji publicznej stosownych czynności⁶³. **O tym, czy interes będący treścią żądania ma charakter prawny czy faktyczny, stanowi treść obowiązujących przepisów prawa materialnego.** Interes prawny oznacza w istocie związek między sferą indywidualnych praw i obowiązków określonego podmiotu a sprawą administracyjną. Nie każdy jednak związek między sferą subiektywnych praw i obowiązków podmiotu a sprawą administracyjną oznacza, że podmiot ten posiada w danej sprawie interes prawny.

Interes prawny powinien być rozumiany jako zobiektywizowana czyli realnie istniejąca potrzeba ochrony prawnej - jest to interes o charakterze osobistym przez to, że jest własny zindywidualizowany i skonkretyzowany, tak więc nie można go wywodzić z sytuacji prawnej innego podmiotu, nawet jeśli związki między nimi byłyby silne i nawet jeśli związki te miałyby nie tylko faktyczny ale i prawny charakter.

Interes prawny powinien być realny, musi więc istnieć rzeczywiście w dacie stosowania danych norm prawa administracyjnego, nie może to być interes jedynie hipotetyczny ani przewidywany w przyszłości.

Nie należy utożsamiać istnienia interesu prawnego tylko z takimi sytuacjami, w których konkretny przepis prawa materialnego zezwala na uzyskanie odpisu aktu stanu cywilnego, gdyż taka wykładnia prowadziłaby do istotnej zmiany treści normy zawartej w przepisie art. 83 ust.2 p.a.s.c.

Podmiot może być zainteresowany w wydaniu aktu stanu cywilnego, lecz nie będzie miał interesu prawnego - w tym przypadku roszczenia do określonego

⁶⁰ Odmienne WSA w Krakowie z dnia 27 czerwca 2007 r., sygn. III SA/Kr 121/07 (niepubl.)

⁶¹ Zob. uzasadnienie wyroku WSA w Bydgoszczy z dnia 5 marca 2008 r., sygn. II SA/Bd 67/08 (opub. Legalis)

⁶² Tak zob. wyrok WSA w Krakowie z dnia 14 stycznia 2008 r., sygn. I ISA/Kr 945/07 (opub. Legalis); pismo Dyrektora Departamentu Spraw Obywatelskich MSWiA z dnia 6 marca 2007 r., sygn. DSO-ZSC-6000-10/07

⁶³ Zob. postanowienie NSA z 19 stycznia 1996r., sygn. SA/Łd 1843/95 (niepubl.)

postępowania - o wydanie aktu stanu cywilnego. Interes prawny strony istnieje wówczas, gdy ma ona prawo do jego realizowania w określonym postępowaniu.

Błędną jest konstrukcja przepisu art. 83 ust.2 p.a.s.c. uzależniająca możliwość wydania odpisu aktu stanu cywilnego osobom niewymienionym w art. 83 ust.1 p.a.s.c., od wykazania przez te osoby interesu prawnego w jego otrzymaniu. Stosowanie tego przepisu i dokonywana na jego podstawie wykładnia często prowadzi do naruszenia i wypaczenia podstawowej zasady leżącej u podstaw rejestracji stanu cywilnego tj. ograniczonej jawności ksiąg i aktów stanu cywilnego. Formułując wnioski *de lege ferenda*, nasuwa się pytanie, czy nie byłoby właściwszym wyczerpujące ustawowe określenie podmiotów uprawnionych do otrzymania odpisów aktów stanu cywilnego. Praktyka bowiem wskazuje na tendencję rozszerzającą krąg podmiotów, którym wydaje się odpisy aktów stanu cywilnego przy zastosowaniu art. 83 ust. 2 p.a.s.c. W literaturze przedmiotu też nie ma jasno wypracowanego stanowiska, a te nieliczne pojawiające się głosy wykazują nadmierną elastyczność w tej mierze.

Niewystarczającym zabezpieczeniem podstawowej w zakresie rejestracji stanu cywilnego zasady ograniczonej jawności ksiąg i aktów stanu cywilnego jest również praktyka wydawania odpisów aktów stanu cywilnego pełnomocnikowi, zgodnie z art. 33 k.p.a. W sprawie o wydanie aktu może być pełnomocnikiem osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych ocenianą według przepisów prawa cywilnego⁶⁴. Wydaje się, że pełnomocnik powinien okazać się pełnomocnictwem udzielonym na piśmie z poświadczonym notarialnie podpisem.

Wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego lub zaświadczeń przez kierownika usc. jest istotnym i - jak się okazuje - problematycznym zagadnieniem w jego pracy, dlatego powinno być przedmiotem ożywionej dyskusji w literaturze przedmiotu.

Piotr Kasprzyk

⁶⁴ Jeżeli chodzi o cudzoziemców, to zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych będzie podlegała ocenie według ich prawa ojczystego, na podstawie art. 9 § 1-2 ustawy z dnia 12 listopada 1965 r. prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. 1965 nr 46, poz. 290 ze zm.)

JUBILEUSZ ZŁOTYCH GODÓW

Urząd Stanu Cywilnego w Biłgoraju z przyjemnością informuje, że w dniu 20 listopada 2008 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miasta odbyła się uroczystość Jubileuszu Złotych Godów Pożycia Małżeńskiego. Podczas ceremonii Burmistrz Miasta Biłgoraj Janusz Rosłań wręczył medale 22 parom Jubilatów.

Medale przyznane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej „ZA DŁUGOLETNIĘ POZYCIE MAŁŻEŃSKIE” otrzymały następujące pary:

- **Adamek** Franciszek i Helena – Dereźnia Majdańska
- **Adamek** Julian i Ewa – Biłgoraj
- **Bednarz** Andrzej i Aniela - Gromada
- **Bednarz** Szczepan i Józefa - Bukowa
- **Budzyński** Kazimierz i Katarzyna – Smółsko Duże

- **Cegłowski** Bogumił i Stanisława – Biłgoraj
- **Cholyst** Antoni i Marianna - Biłgoraj
- **Ciosmak** Stanisław i Leokadia - Cyncynopol
- **Dec** Kazimierz Jan i Jadwiga - Biłgoraj
- **Dolina** Lucjan i Teresa Bogumiła - Biłgoraj
- **Frąk** Jan i Janina - Biłgoraj
- **Gromadzki** Tadeusz i Janina - Biłgoraj
- **Łagoźny** Jan i Zofia – Biłgoraj
- **Margol** Józef i Weronika - Biłgoraj
- **Markiewicz** Stanisław i Teresa - Biłgoraj
- **Mazurek** Stefan i Janina – Okragłe
- **Omiotek** Antoni i Janina - Biłgoraj
- **Piskorski** Józef i Anna Aniela – Dereźnia Solska
- **Przytuła** Jan i Aniela – Biłgoraj
- **Rapa** Adam Tadeusz i Stefania – Biłgoraj
- **Różański** Stanisław i Genowefa – Dąbrowica
- **Solak** Jan i Stanisława - Okragłe

Były pamiątkowe listy gratulacyjne, kwiaty, życzenia oraz tradycyjna lampka szampana a całą uroczystość uświetnił koncert w wykonaniu uczniów Biłgorajskiej Szkoły Muzycznej.

Mariola Kupryjaniuk
Kierownik USC w Biłgoraju

KOMUNIKAT SUSC RP O SZKOLENIACH W I PÓŁROCZU 2009 r.

Jak co roku Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego RP jest organizatorem szkoleń dla kadry urzędów stanu cywilnego. Tegoroczne kursy zostaną poświęcone teoretycznemu i praktycznemu przygotowaniu kierowników usc. do prawidłowego stosowania nowych przepisów prawa, które wejdą w życie od czerwca 2009 r. m.in.:

- ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, która w istotny sposób zmienia dotychczasowe regulacje,
- ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw w tym Prawa o aktach stanu cywilnego, która wprowadza całkowicie nowe uregulowania dotyczące zaprzeczenia macierzyństwa, uznania i zaprzeczenia ojcostwa, nazwiska dziecka,
- ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w tym Prawa o aktach stanu cywilnego, która w nowy sposób reguluje sprawy uznawania orzeczeń sądów i innych organów państw obcych.

Omawiane będą także nowe zadania, które nałożyła na kierowników usc. znowelizowana ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także inne ważne zagadnienia z bieżącej pracy kierowników usc., w tym zawsze aktualny obrót prawny z zagranicą.

Szkolenia poprowadzą przedstawiciele urzędów wojewódzkich, sądów rodzinnych i Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego RP. Organizowane będą kursy 2- i 3-dniowe.

Jednocześnie informujemy o szkoleniach organizowanych z myślą o urzędnikach stanu cywilnego z niewielkim stażem. W dniach **9-13 lutego** i **9-14 marca** odbędzie się kurs podstawowy w Poznaniu, a w dniach **1-5 czerwca** w Lublinie. Ponadto w dniach **28-30 kwietnia** 2009 r. odbędzie się w Łodzi ogólnopolskie seminarium dla kierowników usc. z udziałem przedstawicieli świata nauki, poświęcone nowelizacji Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Szczegóły o organizowanych kursach i seminariach publikowane będą na stronie internetowej Stowarzyszenia www.susc.pl. Zapraszamy.

Zarząd Główny Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego RP

BIŁGORAJ

Adres USC

23-400 Biłgoraj, Plac Wolności 16
tel. 0 84 686 96 55, faks: 0 84 686 96 65
e-mail: usc@bilgoraj.pl
www.bilgoraj.pl

Wnętrze USC

Biłgoraj

województwo lubelskie

kod terytorialny miasta 0602011

liczba mieszkańców miasta 27 300

liczba mieszkańców gminy 13 000

powierzchnia miasta 21,10 km²

Miasto Biłgoraj, liczące ponad 27 tys. mieszkańców, położone jest w południowej części województwa lubelskiego, w pobliżu Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Biłgoraj, który przywilej lokacyjny otrzymał w 1578 r., znany jest również jako miasto sitarzy. Pierwsi sitarze, którzy przywędrowali do Biłgoraja na początku XVII w. wytworzyli własną kulturę, przejawiającą się w budownictwie mieszkalnym, stroju i obyczajach, o czym świadczą po dziś dzień skansen „ZAGRODA SITARSKA” z 1810 r., stanowiący jedną z atrakcji turystycznych miasta.

Biłgoraj jest miastem, w którym został stworzony dobry klimat do pracy, nauki oraz rekreacji. Funkcjonuje tu 20 klubów i stowarzyszeń sportowych. Jest to ewenement w skali kraju. Główna działalność sportowo-rekreacyjna koncentruje się w obiektach Ośrodka Sportu i Rekreacji, który jest organizatorem wielu imprez sportowych, m.in. od kilkunastu lat *Ogólnopolskiego Wyścigu Kolarskiego po Ziemi Biłgorajskiej*.

Bogate życie kulturalne miasta przejawia się w organizacji m.in. takich imprez o charakterze ogólnopolskim jak *Biłgorajskie Spotkania z Poezją Śpiewaną i Piosenką Autorską* czy *Ogólnopolski Festiwal Piosenki Religijnej „Soli Deo”*. Imprezą cykliczną przyciągająca rzesze ludzi jest widowisko plenerowe „*Żalosne – Radosne*”, przedstawiające tradycje biłgorajskich sitarzy. Biłgoraj współpracuje z pięcioma miastami partnerskimi: Crailsheim (Niemcy), Bilina (Czechy), Nowowołyńsk (Ukraina), Kelme (Litwa) i Stropkov (Słowacja).

Miasto rozwija się dynamicznie dzięki wielkim nowoczesnym firmom, które są czołowymi producentami na polskim rynku i eksporterami, m.in. BRW SA, POL-SKONE Sp. z o.o., Ambra SA, Model Opakowania Sp. z o.o.

Siedziba Urzędu Stanu Cywilnego znajduje się w prawym skrzydle głównego budynku Urzędu Miasta Biłgoraj. Kierownikiem USC jest Mariola Kupryjaniuk, zastępcą Jolanta Łukasik.

Urząd Stanu Cywilnego w Biłgoraju obejmuje swoim działaniem prawie 40 tys. mieszkańców miasta i gminy, obsługiwanych przez 3 osoby. Z uwagi na lokalizację szpitala powiatowego obsługuje w zakresie urodzeń i zgonów niemalże cały powiat biłgorajski liczący ponad 100 tys. mieszkańców. W skład USC wchodzi również Biuro Dowodów Osobistych i Ewidencji Ludności, w którym zatrudnione są 3 osoby obsługujące ponad 27 tys. mieszkańców miasta Biłgoraj.

W archiwum USC znajdują się księgi parafialne wyznania katolickiego, prawosławnego, mojżeszowego i księgi stanu cywilnego od 1946 r. a także odpisy ksiąg gmin byłego powiatu biłgorajskiego z lat 1946-1986.

W ostatnich latach sporządza się tu rocznie około:

- 650 aktów urodzeń,
- 350 aktów małżeństw,
- 450 aktów zgonów.

Rocznie wydaje się około 11 tys. odpisów i ponad 200 decyzji.

Od czerwca 2004 r. urząd korzysta z programu komputerowego do rejestracji stanu cywilnego firmy PTH „TECHNIKA” z Gliwic.

Sala ślubów

HOMOLOGACJA
MSWiA OD 27.07.2007

- Nowoczesne oprogramowanie
- Relacyjne bazy danych (SQL)
- Wzajemna integracja systemów

Oferowany przez PTH TECHNIKA pakiet programów PB_ewid + PB_USC stanowi zintegrowany system obsługi danych osobowych mieszkańców. Każdy z wymienionych programów użytkowany oddzielnie realizuje podstawowe funkcje użytkowe i spełnia wszystkie wymagania. Oba programy są zgodne z ustawami o aktach stanu cywilnego, ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz ustawą o ochronie danych osobowych.

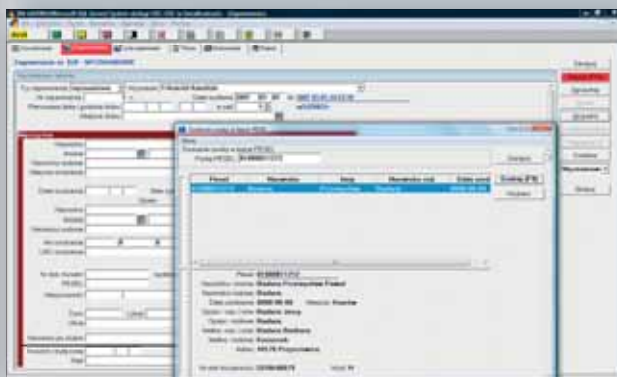
Współdziałanie obu programów polega na możliwości korzystania przez usc. z danych w ewidencji ludności w przypadku: rejestracji urodzenia, wpisywania zapewnień, rejestracji aktu małżeństwa oraz rejestracji zgonu.

Biurowo ewidencji ludności może pozyskać dane z usc. w przypadku: zameldowania noworodka, przysposobienia dziecka, zmiany imion i nazwisk, zmiany płci, zmiany stanu cywilnego, rejestracji zgonu, zmian danych i sprostowań w aktach urodzenia, małżeństwa i zgonu.

FUNKCJE PROGRAMU PB_ewid

- ✓ Wyszukiwanie osób wg wymaganych kryteriów
- ✓ Wprowadzenie do ewidencji nowej osoby
- ✓ Pełna obsługa bieżącej ewidencji ludności
- ✓ Zmiana zameldowania oraz wymeldowanie
- ✓ Zmiana imion i nazwisk
- ✓ Rejestracja i zmiana aktów urodzenia
- ✓ Zmiana stanu cywilnego – jednoczesna dla obu małżonków
- ✓ Rejestracja zgonu z jednoczesną zmianą stanu cywilnego małżonka
- ✓ Obsługa GUS - sprawozdania
- ✓ Rejestracja wymiany dokumentu tożsamości
- ✓ Prowadzenie rejestrów wyborczych, drukowanie list wyborczych
- ✓ Wymiana danych z PB_USC
- ✓ Drukowanie zawiadomień, zestawień i raportów
- ✓ Rejestracja udostępnienia danych osobowych
- ✓ Komunikacja z bazami CBD i TBD
- ✓ Drukowanie karty KOM
- ✓ Tworzenie bazy adresowej w gminie
- ✓ Rejestr osób poszukiwanych

FUNKCJE PROGRAMU PB_USC

- ✓ Wyszukiwanie aktów w komputerowym skorowidzu
- ✓ Rejestracja zdarzeń
- ✓ Wydawanie odpisów
- ✓ Wzmianki dodatkowe modyfikujące odpisy skrócone
- ✓ Przypiski i zawiadomienia, adnotacje
- ✓ Drukowanie odpisów skróconych na drukach wielojęzycznych
- ✓ Zaświadczenia o zdolności prawnej
- ✓ Obsługa GUS - karty statystyczne małżeństw
- ✓ Dziennik udostępnień danych osobowych
- ✓ Obsługa BEL - przekazywanie i pozyskiwanie danych do/z programów PESEL
- ✓ Redagowanie protokołów, decyzji i innych dokumentów
- ✓ Automatyczne adresowanie zawiadomień i kopert
- ✓ Słowniki podziału terytorialnego z adresami urzędów
- ✓ Prosta obsługa wydruków
- ✓ Rejestracja podań, obieg dokumentów

Oba programy rozszerzono o dodatkowe usługi sieciowe (WebServices) umożliwiające pobieranie danych z ewidencji ludności i przesyłanie ich do SOO w celu wypełnienia wniosku o wydanie dowodu osobistego oraz przeglądanie elektronicznych odpisów skróconych asc. w celu weryfikacji danych w tymże wniosku. Integracja może być rozszerzana na dowolne aplikacje dziedzinowe zainstalowane w urzędzie.

CENNIK

Licencja podstawowa

PB_ewid wer. 1.5.x

1950,00 zł (promocja)

PB_USC wer. 6.41.x

2750,00 zł

Uwaga: ceny bez VAT!

Każde dodatkowe stanowisko

450,00 zł

450,00 zł

Migracja danych archiwalnych z systemów innych producentów

900,00 zł

900,00 zł

Wdrożenie (1 dzień/1 osoba)

550,00 zł + 50,00 zł za każde dodatkowe stanowisko + koszty dojazdu: 1,10 zł/km
(w urzędach 1-stanowiskowych w cenie licencji + koszty dojazdu: 1,10 zł/km)

Wymagania systemowe: Windows XP i wyższe, zalecana szybkość procesora - 2 GHz, zalecana pamięć operacyjna - 2 GB (minimum 512 MB), zalecana rozdzielczość ekranu 1280 x 768 (minimum 1024 x 768), drukarki igłowe dla usc. - zalecane 24-igłowe np. OKI 390 FB, bazy SQL - MS SQL, MySQL dla PB_ewid wer. 5, Oracle, Sybase.

Zamówienia i informacje: PTH „Technika” sp. z o.o., 44-102 Gliwice, ul. Toszecka 2

tel. 032 338 38 58, 032 338 38 76, faks (032) 338-38-45 www.technika.gliwice.pl, www.usc.pl, e-mail: pth@technika.gliwice.pl